

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Kaja Flegar
Medvrstniška pomoč na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj
Diplomsko delo

Ljubljana, 2018

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Kaja Flegar
Medvrstniška pomoč na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj
Diplomsko delo

Mentorica: Izr. prof. dr. Mojca Urek

Ljubljana, 2018

Zahvala

Rada bi se zahvalila mentorici, izr. prof. dr. Mojci Urek, za vse strokovne nasvete pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvala gre učencem Osnovne šole Rudolfa Maistra Šentilj za sodelovanje pri raziskavi, še posebej pa vodstvu in socialni delavki, gospe Darji Steblovnik.

Iskrena hvala mojima staršema, ki sta me ves čas šolanja podpirala in mi omogočila izobraževanje.

Hvala tudi vsem dragim prijateljem za pomoč in spodbude.

»Najvišje spleza tisti, ki pri plezanju pomaga drugim.«

George Matthew Adams

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in Priimek: Kaja Flegar

Naslov diplomskega dela: Medvrstniška pomoč na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj

Ime in priimek mentorja: Izr. prof. dr. Mojca Urek

Kraj: Ljubljana

Leto: 2018

Število strani: 96

Število tabel: 24

Število grafov: 17

Število prilog: 6

Ključne besede: mladostniki, vrstniki, medvrstniški odnosi, tutorstvo, osnovna šola, socialno delo na osnovni šoli

Povzetek diplomskega dela

V pričujočem diplomskem delu sem raziskovala medvrstniško pomoč, ki poteka na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj. Diplomaska naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu sem predstavila obdobje otroštva in mladostništva, vstop v šolo ter odnos s starši. Pojasnila sem, kako se medvrstniški odnosi začnejo, kakšen vpliv imajo vrstniki na posameznika, medvrstniško pomoč ter tutorstvo kot obliko organizirane medvrstniške učne pomoči. Dotaknila sem se socialnega dela na šoli, kjer sem pojasnila, kaj je svetovalno delo, ki poteka na šoli, v kakšni vlogi se znajde socialna delavka ter socialno delo z otroki in mladostniki. V empiričnem delu je predstavljena raziskava o medvrstniški pomoči, katero sem izvedla s pomočjo anketnega vprašalnika in intervjujev. V anketni vprašalnik je bilo zajetih 155 šolarjev, ki obiskujejo Osnovno šolo Rudolfa Maistra Šentilj. Želela sem ugotoviti, v kolikšni meri je medvrstniška pomoč na šoli prisotna, kakšne oblike zaznamo in kakšne pomoči si učenci želijo s strani vrstnikov. V nadaljevanju sem predstavila intervjuja, v katerem sem intervjuvala dve učenki, ki sodelujeta v tutorstvu, ki je na šoli prisotno kot oblika organizirane medvrstniške učne pomoči. Zanimalo me je, kaj nekoga navede, da se vključi v organizirano pomoč, kako jo posameznik doživlja ter kako intervjuvanec vidi medvrstniško pomoč na šoli.

INFORMATION ON THE THESIS

Name and surname: Kaja Flegar

Title of the Graduation Thesis: The Use of Peer Support in Rudolf Maister Šentilj Primary School

Supervisor: Assist. Prof. Mojca Urek, Ph.D.

Keywords: youth, peers, peer relations, tutorship, primary school, social work in the primary school.

Graduation Thesis Abstract: In graduation's thesis, I researched peer support which is organized in the Rudolf Maister Šentilj Primary School. The bachelor's thesis is composed of the theoretical and the empirical part. In the theoretical part, I presented the period of childhood and adolescence, entrance to the school, and the relationship with the parents. I explained how the peer relations begin, what influence peers have on an individual, peer support, and tutorship as a form of organized peer learning assistance. I discussed social work in the school where I explained what consulting work which is organized in the school is, what the role of the social worker is, and social work with the children and the youth. In the empirical part, the research on peer help is presented. I performed the research by means of survey questionnaire and interviews. 155 pupils who attend the Rudolf Maister Šentilj Primary School filled in the survey questionnaire. I wished to ascertain to what extent the peer help is present in the school, what forms of it we encounter, and what assistance pupils wish from their peers. Furthermore, I presented both interviews with two female pupils which cooperate in tutorship which is present in the school as a form of organized peer learning assistance. I was curious what encourages someone to participate in the organized help, how an individual experiences the help, and how an interviewee understands peer help in the school.

KAZALO VSEBINE

1. Teoretični uvod	1
1.1 Otroštvo in mladostništvo	1
1.1.1 Obdobje otroštva	1
1.1.2 Obdobje mladostništva	2
1.1.3 Starši in otroci	4
1.1.4 Otroci in mladostniki v osnovni šoli	5
1.2 Medvrstniški odnosi	7
1.2.1 Začetek medvrstniških odnosov	7
1.2.2 Vpliv vrstnikov	9
1.2.3 Medvrstniška pomoč	10
1.2.4 Tutorstvo kot oblika medvrstniške učne pomoči	11
1.3 Socialno delo na osnovni šoli	13
1.3.1 Opredelitev svetovalnega dela	13
1.3.2 Socialna delavka v vlogi svetovalne delavke	14
1.3.3 Socialno delo z otroki in mladostniki	14
2. Problem	18
2.1 Formulacija problema	18
2.2 Hipoteze	19
3. Metodologija	20
3.1 Vrsta raziskave	20
3.1.1 Spremenljivke - anketni vprašalnik	20
3.2 Merski instrumenti	21
3.3 Opredelitev enot raziskovanja	22
3.4 Zbiranje podatkov	23
3.5 Obdelava podatkov	23
4. Rezultati in razprava	25
4.1 Rezultati – anketni vprašalnik	25
4.2 Razprava o posameznih hipotezah	47
4.3 Rezultati in razprava – intervju	49
5. Sklepi raziskave	53
6. Predlogi	55
7. Uporabljena literatura	56
8. Priloge	59
8.1 Anketni vprašalnik	59
8.2 Intervjuja	62
8.2.1 Intervju 1	62
8.2.2 Intervju 2	64

8.3	Kodiranje.....	66
8.3.1	Določitev enot kodiranja	66
8.3.2	Odprto kodiranje	71
8.3.3	Osnovno kodiranje	82

KAZALO TABEL

Tabela 1: Spol.....	25
Tabela 2: Razred	26
Tabela 3: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?.....	27
Tabela 4: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?	28
Tabela 5: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?	29
Tabela 6: Glede na spol, Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?	31
Tabela 7: Pearsonov Hi-kvadrat, Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?	31
Tabela 8: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate	32
Tabela 9: Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.	33
Tabela 10: Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.	34
Tabela 11: Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.	35
Tabela 12: Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	36
Tabela 13: Glede na spol, Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	38
Tabela 14: Pearsonov Hi-kvadrat, Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	38
Tabela 15: Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.	39
Tabela 16: Če bi sošolce ali druge učence prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.....	40
Tabela 17: Glede na razred, Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.	42
Tabela 18: Pearsonov Hi-kvadrat, Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja ..	42
Tabela 19: Vrstniška pomoč na šoli	43
Tabela 20: Glede na razred, Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?	45
Tabela 21: Pearsonov Hi-kvadrat, Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?	45
Tabela 22: Odprto kodiranje intervjuja 1	71
Tabela 23: Odprto kodiranje intervjuja 2	77
Tabela 24: Osno kodiranje	82

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol	25
Graf 2: Razred	26
Graf 3: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?	27
Graf 4: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?	28
Graf 5: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?	29
Graf 6: Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?	30
Graf 7: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate	32
Graf 8: Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.	33
Graf 9: Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.	34
Graf 10: Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.	35
Graf 11: Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	36
Graf 12: Če imam slab dan , o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	37
Graf 13: Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.	39
Graf 14: Če bi sošolce ali druge učence prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.	40
Graf 15: Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.	41
Graf 16: Vrstniška pomoč na šoli	43
Graf 17: Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?	44

1. Teoretični uvod

1.1 Otroštvo in mladostništvo

1.1.1 Obdobje otroštva

Po Zupančič M. (2004:10) delimo obdobje otroštva na naslednje razvojne faze:

- *Prenatalno obdobje*: od spočetja do rojstva.
- *Obdobje dojenčka in malčka*: od rojstva do treh let.
- *Zgodnje otroštvo*: od treh do šestih let.
- *Srednje in pozno otroštvo*: od šestega leta do pubertete.

Otrokova primarna socializacija so njegovi bližnji. O tem govorita Musek in Pečjak (2001:246), ki razlagata, da se socializacija otroka začne takoj po rojstvu v družinskem življenju. Primarna socializacija nastopi prva, saj se takrat oblikujejo osnovne duševne funkcije.

Otrok začne spoznavati svet preko svoje družine, svojih skrbnikov. O tem razpravlja Čačinovič Vogrinčič, G. (1998:23), ki družino opredeljuje kot prvi socialni sistem, v katerem živi otrok. Ta socialni sistem vpliva na otroka, na njegovo osebnost, v vseh fazah njegovega razvoja. Značilnost tega obdobja je, da so starši pomembni drugi, ki določajo svet, ki ga otrok ponotranji. Otrok si tega ne sveta ne more izbrati, saj ga drugi določajo zanj.

Skozi zgodovino se predstave o otroštvu spreminjajo. Burcar, L. (2012) pravi, da gre predvsem gre za to, da je predstava odvisna od kulture, ekonomsko-političnih sistemov, ki določajo otroštva. Zato otroštvo kot kategorija ne more biti povsem univerzalno, ampak se spreminja skozi čas, glede na to, v kakšni kulturni kontekst je postavljeno.

Tudi White S. in White B., N. (1979) poudarjata, da za otrokov razvoj ni preprostega obrazca; da ne obstaja en obrazec, način ali odnos, po katerem bi se lahko zanesljivo ravnali. Govorita o tem, da je otrokov razvoj bistvo otrokovega življenja. Ta razvoj je

potovanje, v katerem otrok začne spoznavati zunanji svet, obenem pa svoj svet, ki ga nosi v sebi.

1.1.2 Obdobje mladostništva

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) opredeljuje adolescenco kot obdobje med 10. in 19. letom starosti. Tako spada adolescenca v obdobje mladostništva, ki traja od 10. pa vse do 24. leta. (Adolescent Health, b.d.)

Zelo pomembno vlogo pri tem, kakšno bo obdobje mladostništva, ima že prej omenjeno otroštvo. O tem govori tudi Žlebnik L. (1969:13), ki pravi, da je zadovoljna mladost odvisna od zadovoljnega in srečnega otroštva. To seveda ne pomeni, da je adolescenca brez težav, ampak gre zgolj za vprašanje, kakšne in kolikšne so te težave.

Forget J., M. (2002:120) pravi, da se obdobje mladostništva ves čas spreminja. Puberteta se sedaj pojavi v zgodnejših letih, samostojnost pa se podaljšuje v višja leta zaradi daljšega študija, zahtev dela in zaradi individualnosti življenjskih slogov.

Po Dogenik S. (2011) je obdobje mladostništva obdobje oblikovanja lastne osebnosti, lastnih prepričanj in vrednot, obdobje oblikovanja odnosa do lastnega telesa, obdobje intenzivnih sprememb na različnih področjih: na področju mišljenja, čustvovanja, odnosa do staršev in vrstnikov, na telesnem področju ipd. V tem obdobju se otrok začne spreminjati v odraslega človeka.

Horvat in Magajna (1989) ugotavljata, da imata mladostništvo in adolescenca naslednje razvojne naloge:

- ustvariti nove in zrelejše odnose z vrstniki obeh spolov,
- oblikovati svojo spolno identiteto,
- sprejeti in učinkovito obvladati svoje telo,
- oblikovati čustveno neodvisnost od staršev in drugih odraslih,
- pripravljati se na partnersko vez in družinsko življenje,
- oblikovati odnos do dela in se pripraviti na poklicno udejstvovanje,
- oblikovati lasten sistem vrednot in etičnih načel,
- oblikovati željo in sposobnost opravljanja družbeno odgovorne dejavnosti.

Gostečnik, Pahole in Ružič (1999: 27-29) opredeljujejo naslednje procese, ki se začnejo dogajati v obdobju mladostništva:

- *Separacija*: mladostniki se poslavljajo od otroka in začnejo spoznavati, kdo sploh so. Prav tako se na nek način poslavljajo od staršev, saj se začnejo osamosvajati.
- *Razvoj identitete*: v tem obdobju mladostniki preizkušajo različne identitete, da bi ugotovili, katera izmed teh jim ustreza.
- *Razvoj identitete med vrstniki*: mladostniki si želijo biti sprejeti med vrstniki, zato velikokrat mnogo potrpijo, da bi jih vrstniki sprejeli.
- *Oblikovanje spolne identitete*: mladi začnejo spoznavati, kaj pomeni biti moški in kaj pomeni biti ženska.
- *Razvoj osebnega sistema vrednot*: mladostniki raziskujejo vrednote staršev, obenem pa si postavljajo svoje, nove, ki so lahko drugačne od tistih, ki so jih dobili v družini. Na razvoj na novo privzetih vrednot močno vplivajo vrstniki.

Puklek (2000) navaja, da je med temeljnimi nalogami mladostništva psihološko osamosvajanje. To je pomemben proces za socializacijo otroka na poti k zrelosti, končni izid je pridobitev psihološke avtonomije. Mladostnik tako razvija zmožnost prevzemanja odgovornosti, zmanjšuje odvisnost od podpore in vodenja, prav tako pa razvija zmožnost sprejemanja odločitev in svoje lastne vrednote.

Po Končnik-Goršič N. (2004:19) je obdobje mladostništva najbolj burno obdobje, saj je to čas velikih čustvenih in telesnih sprememb. Spremembe, ki jih prinese puberteta, začenjajo spreminjati otrokovo obnašanje in zunanji videz. To obdobje vznemirja tudi starše, saj njihov prej ubogljivi otrok čez noč postane svojeglav, zahteva pravico do odločanja in vse večje neodvisnosti. To zaplete odnos med starši in mladostnikom, pojavijo se nesoglasja in napetosti.

O tem odnosu med starši in njihovimi otroki razpravljam v naslednjem poglavju.

1.1.3 Starši in otroci

Danes obstaja veliko knjig o vzgoji in razvoju otrok in starši po njih velikokrat posežejo. V tem poglavju želim prikazati predvsem odnos starši-otrok, čeprav je lahko v otrokovem življenju tudi nekdo, ki skrbi zanj, a z njim ni biološko povezan.

Za otroke je pomembno spodbudno okolje njegovih bližnjih. S tem se strinja tudi Shapiro L. (1999), ki v svoji knjigi poudarja pomen zagotavljanja jasne in očitne čustveno podpore otroku. To zajema veliko več kot samo pohvalo ali objem, saj pomeni dejavno sodelovanje v otrokovem čustvenem življenju.

To velja tudi za obdobje mladostništva. Bajzek, J. (2008:105) podobno razlaga, da so v družini velikega pomena dobri odnosi. V takšnem okolju se mladostniki počutijo ljubljene, spoštovane, kar je povezano z njihovim občutkom varnosti. Mladostniki imajo v tem obdobju močno potrebo po tem, da se jih razume kot osebe in da s pomočjo odraslih razumejo svet okrog sebe. Po eni strani si želijo neodvisnosti, po drugi pa želijo čutiti skrb s strani staršev.

Za dober in odgovoren odnos med starši in mladimi Gostečnik, Pahole in Ružič (1999:31) predstavijo naslednje pomembne točke, ki so pomembne za mladega človeka:

- da jih imajo starši radi,
- da imajo čas zanje,
- da se zanje zanimajo,
- da starši poznajo sebe,
- da starši obvladajo sebe,
- da starši poznajo obdobje otroštva in mladostništva, ter potrebe teh dveh obdobj.

Družina se skozi čas spreminja. Po Ščuka, V. (2007:189) so se v zadnjih sto letih spremenili družbeni odnosi in z njimi tudi družina. Tisto, kar povezuje družino, ni več denar in streha nad glavo, ampak medsebojna ljubezen, pripadnost in varnost. Norton Janis, N. (2012: 11) ugotavlja, da ima danes starševstvo nove in drugačne izzive. Starši morajo danes zavzemati več vlog, še posebej v družinah, kjer sta oba starša zaposlena. Prav tako je danes na voljo vedno več komunikacijskih načinov, zaradi katerih se starši ne

morejo povsem »odklopiti«. Poleg tega tega starši prevzemajo vlogo "taksista", saj so danes že v najzgodnejšem otroštvu na voljo različne dejavnosti, ki zapolnjujejo otrokov čas, obenem pa tudi čas staršev.

Po White S. in White B., N. (1979:39) je vloga in odgovornost staršev nekoliko drugačna, kot pa je bila v zgodovini. To pomeni, da danes starši nudijo oporo spreminjajočemu se človeškemu bitju skozi podaljšano otroštvo, prav tako pa tudi skozi obdobje adolescence. Drugič, opraviti imajo s celotnim spletom socialnih pogajanj, in nenazadnje, presojeti morajo v ozračju negotovosti.

1.1.4 Otroci in mladostniki v osnovni šoli

V delu sveta, kjer živimo, otrok vstopa v šolo pri svojem 5. oz. 6. letu starosti. Kuščer-Perger, M. (1999:25) govori o naslednjih razvojnih dejstvih otroka, ki vstopa v šolo:

- a) Do šestega leta se možgani razvijajo hitreje kakor katerikoli del telesa.
- b) Otrok je gibalno spreten.
- c) Do te starosti ima otrok že tako razvite jezikovne sposobnosti, da lahko jezik uporablja za komunikacijo in za učenje. Od okolja pa je odvisno, kaj in koliko otrok govori.
- d) Velika mera energije otroku omogoča, da se neustrašno loteva raznih aktivnosti.
- e) Ima zelo razvite socialne in kognitivne sposobnosti (to je odvisno tudi od vzgoje).
- f) Večina otrok je v tem času sposobna hitrega učenja, če snov ni preveč abstraktna.
- g) Moralno presojanje doseže stopnjo, ko razlikuje med pravilnim in napačnim.
- h) Biosocialni razvoj se bolj umiri (v primerjavi s hitro rastjo v prvih letih življenja).

Otrok veliko časa preživlja v šoli, zato ima ta velik vpliv na njegov razvoj. Kuščer-Perger, M. (1999:42) poudarja, da je za čustveni in socialni razvoj otroka zelo pomembna prva učiteljica. Prve izkušnje s šolo, v katero vstopa otrok, ga zaznamujejo, zato je nadvse pomembno, kakšne so te izkušnje. V šolo otrok prinese to, kar je v njega vsadila družina.

O tem razpravlja tudi Mikuš Kos A. (1991:44), ki pravi, da je otrok dojemljiv za zgled, ki ga dajejo delavci na šoli s svojim vedenjem in (ne)razumevanjem. Šola na tak način vpliva na otrokov psihosocialni razvoj. Psihosocialna klima šole prispeva k razvoju

samospoštovanja in občutka lastne vrednosti, prav tako pa vpliva na njegove ravnanje z drugimi.

Otroci in mladostniki se v šoli srečajo tudi z obremenitvijo. Novak, H. in Žagar D. (1995) poudarjata, da je za otroke predvsem obremenjujoča količina šolskega dela, ki ga opravljajo tako v šoli kot doma. Prav tako pišeta o tem, da so učenci v šoli obremenjeni tudi telesno, npr. nošenje pretežke torbe, neprimerni stoli, slaba osvetlitev itd. Nadaljnje poudarita, da se otroci srečajo s psihološkimi obremenitvami. Te obremenitve, ki jih doživljajo osnovnošolci, so različne, kar pomeni, da obremenjenost ni odvisna samo od objektivnih naporov, ampak tudi od učenca samega. Pri tem so ključni naslednji vidiki: sposobnosti, znanje in motivacija.

Naslednje točke, ki so povzete po Marentič-Požarnik B. in Konvalnika K. (2000:225), prikazujejo nekaj vidikov, ki predstavljajo obremenitev v razrednem življenju:

- Otroci morajo biti v razredu, če jim je to všeč ali ne.
- Razred je natrpan prostor; redko kje je skupina v tako malem prostoru.
- Veliko je prekinitev - s strani učitelja, drugih učencev ali šolskega zvonca - ki prekinejo razmišljanje ali reševanje naloge.
- Čakanje: kdaj bo učitelj pregledal nalogo, kdaj bo pomagal pri problemu in pri raznih drugih frustracijah.
- Ves čas poteka vrednotenje in ocenjevanje posameznikov; ni tako pomembno kaj nekdo dela, ampak kaj drugi mislijo o njegovem delu. Tako pogostega ocenjevanja v drugih okoljih ne najdemo veliko.

1.2 Medvrstniški odnosi

1.2.1 Začetek medvrstniških odnosov

Za otroka, ki vstopa v šolo, se začne sekundarna socializacija oz. se je ta že začela, če je pred tem imel skupino, kateri je pripadal (npr. vrtec). Sekundarna socializacija je proces, v katerega vstopa otrok in predstavlja skupino izven družinskega, domačega okolja. Ta skupina nanj vpliva in tako začne prevzemati njegove navade, vedenje, kulturo.

V šoli se začne skupno druženje z vrstniki. Harris, J. R. (2007:153) govori o tem, da za otroke pomeni socializacija učenje, kako se vesti med drugimi. V šoli se začnejo učiti tako, da se identificirajo s skupino in prevzamejo njen odnos do stvari, način vedenja, govor, itd. Če se otroku zdi, da bi lahko uporabljal kaj drugega, ga vrstniki o tem nemudoma opozorijo, predvsem v tem smislu, kakšna kazen sledi za takšno drugačno mišljenje, vedenje.

»Interakcije z vrstniki so ključnega pomena za otrokov razvoj, saj omogočajo vzpostavljanje drugačne vrste odnosov kot interakcije z odraslimi osebami.« (Peklaj, C., Pečjak, S. 2015:222)

Končnik-Goršek N. (2004:35) poudarja, da so sovrstniki kot nekakšen poligon za preizkušanje znanja in veščin. Otrok se v skupini začne učiti novih pravil, preizkuša stara pravila, uči se novega vedenja. Uči se moralnih vrednot in norm. Uči se sklepati prijateljstva.

Šola je torej prostor, v katerem se učenci začnejo povezovati. Po Košir, K. (2013: 25) je šolsko okolje kontekst, v katerem učenci zadovoljujejo svojo potrebo po pripadnosti in vzpostavljanju bližnjih odnosih z drugimi. Prednost šolskega okolja je v tem, da zagotavlja pogostost stikov.

V šoli se začenjajo sklepati prijateljstva. Končnik Goršek N. (2004:34) ugotavlja, da majhen otrok še ni sposoben sklepati tesnih prijateljstev. Druge otroke sprejema kot partnerje pri igri, vendar lahko shaja tudi brez njih. Ko pa vstopa v šolo, se začnejo tkati

prijateljstva, čeprav so v tem obdobju starši še vedno najpomembnejši del otrokovega sveta. Ta potreba po tesnejših odnosih z vrstniki se poveča v obdobju adolescence.

O tem govori tudi Brazelton, T., B. (1992:447), ki razlaga, da otroci od 6.-9. leta starosti začenjajo razvijati prijateljstva. Vsak otrok si začne zbirati svojo skupino prijateljev. Na tak način otrok začne spoznavati druge, obenem pa tudi sebe.

Rubin Zick v svoji knjigi *Children's Friendship* (Otroška prijateljstva) opisuje štiri obdobja, v katerih se otroci znajdejo v odnosih z vrstniki:

- Obdobje *osredotočenosti nase*: obdobje med tretjim in sedmim letom. Otroci se srečujejo s tistimi, ki živijo najbližje in z njimi vzpostavljajo odnose. V tem času otroci domnevajo, da drugi razmišljajo enako kot oni in se na njih razjezijo oz. jih zavrnejo, če se izkaže drugače.
- Obdobje *zadovoljevanja zahtev*, ki poteka med četrtem in devetim letom. Otroci postanejo bolj osredotočeni na druge. Vrstniki postanejo tisti, v katerih začnejo otroci zadovoljevati svoje potrebe izven družine. Otroci v tem obdobju težko ohranijo več prijateljstev hkrati.
- Obdobje *vzajemnosti*, ki zajema obdobje med šestim in dvanajstim letom. Otroci začnejo upoštevati obe gledišči v odnosu in se ukvarjajo s poštenostjo odnosa.
- Obdobje *zaupljivosti*, ki nastopi med devetim in dvanajstim letom. Otroci se začnejo pripravljati na prava, zaupna prijateljstva.

Ravno v obdobju mladostništva se začnejo odnosi med mladimi vedno bolj poglobljati. Dogenik S. (2011) govori o tem, da začnejo v mladostniškem obdobju vrstniki zadovoljevati potrebe, za katere je prej v večji meri skrbela posameznikova družina. Z vključitvijo v skupine mlad človek pridobiva veliko novih izkušenj. Mikuš Kos, A. (1991:93) ugotavlja, da otroci začnejo formirati skupine, kjer razkrivajo svoje vrednote sprejemanja ali nesprejemanja drugih.

V času adolescence prijatelji predstavljajo najpomembnejši del mladostnikovega doživljanja. Po Žlebnik, L. (1969: 185) je potreba po prijateljstvu v puberteti v največjem razmahu. To ne pomeni, da prijateljstva pred tem ni bilo, ampak sedaj dobi globlji smisel in pomen. V zgodnji adolescenci temelj prijateljstva sloni na intimnem izkustvu in medsebojnem razumevanju. Ule, M. (2008:95) poudarja, da prijateljstvo v tem času

postane prostor čustvene varnosti, prav tako pa tudi vir statusa, ugleda. Torej skupinski kontekst socialnih odnosov zaseda osrednjo mesto skozi leta adolescence.

Kaj je pravzaprav tisto, kar otroke združuje oz. jih dela prijatelje? O tem piše Trstenjak, A. (1976:272-278), ki ugotavlja, da so za simpatijo med vrstniki pomembne naslednji vidiki:

- *Podobnost*: Mladostniki iščejo prijatelje, ki so jim karakterni podobni.
- *Zunanji vtis*: Gre za subjektiven vtis, ki ga dobijo pri zunanji podobi vrstnika.
- *Bližina*: Prijatelje izberejo med tistimi, ki so jim krajevno blizu.
- *Vzori*: Lahko izberejo takega, v katerem vidijo utelešene svoje načrte in cilje.
- *Enaki nazori*: Prijatelji so pogosto tako imenovani njihovi somišljeniki.

Poleg vrstniškega prijateljstva se oblikujejo tudi rivalstva in odnosi, v katerih se vrstniki znajdejo, ko se jim drugi zdijo nesimpatični. Mikuš Kos A. (1991:91) poudarja, da so motnje v vrstniških odnosih mnogo pogostejše in pomembnejše, kot pa si odrasli predstavljajo.

1.2.2 Vpliv vrstnikov

Kot je bilo omenjeno v prejšnjem poglavju, postajajo za mladostnika odnosi z vrstniki vse pomembnejši. Ravno zaradi doživljanja pomembnosti teh odnosov vrstniki začnejo vplivati na mladostnika in on nanje.

O pomembnosti vrstnikov piše Košir, K. (2013:30), ki pravi, da so lahko vplivi vrstnikov na otroka zelo veliki. Mladostnik daje odnosu z vrstniki osrednji pomen. Težave v odnosih lahko povzročijo, da se učno uspešni ali neuspešni v šoli počutijo neprijetno. Zaradi te izkušnje šola mnogim ni prijeten prostor, saj so vsak dan prisiljeni preživeti v okolju, kjer nimajo zadovoljenih potreb po varnosti in sprejetosti. Takšni predstavljajo rizično skupino, pri kateri se lahko pojavijo številni problemi - tako kratkoročni kot tudi dolgoročni.

Vpliv vrstnikov na učenca je lahko pozitiven ali negativen. O tem piše Berndt (1996), ki pojasni, da je ta vpliv odvisen od:

- *Značilnosti prijateljev*: ali prijateljstvo pozitivno deluje na šolsko prilagojenost ali ne.

- *Značilnosti prijateljskega odnosa*: kvaliteta in stabilnost odnosa – ali vključuje več pozitivnih ali več negativnih vsebin.
- *Interakcije med obema navedenima*: kar pomeni, da lahko ima kvalitetno prijateljstvo z nekom, ki se "neprimerno" vede, negativen vpliv.

Gostečnik, Pahole, Ružič (1999:23) govorijo o tem, da dobri odnosi z vrstniki odločilno vplivajo na mladostnika. Za tistega, ki se počuti med vrstniki sprejet, to pomeni potrditev njegove lastne vrednosti. Mikuš Kos A. (1991:92) opozarja, da slabi odnosi z vrstniki mladostnika navdajajo z občutkom nesrečnosti. To pa ima zanj negativne posledice v smeri nadaljnjega razvoja.

Posledice takšnih negativnih odnosov predstavi tudi Peklaj, C. in Pečjak, S. (2015:231):

- Večja možnost izpada iz izobraževalnega sistema.
- Pogostejša šolska neprilagojenost in kasnejše težave z mentalnim zdravjem (posebej kadar mladostnika vrstniki socialno izolirajo).
- Manjša podpora pri soočanju s stresnimi življenjskimi dogodki in manj iskanja podpore pri drugih.

1.2.3 Medvrstniška pomoč

Kakor je bilo navedeno v predhodnih poglavjih, mnogi avtorji ugotavljajo, kako pomemben je odnos z vrstniki v obdobju mladostništva. Vrstniki mlademu človeku predstavljajo nekoga, ki ima podobne težave in nekoga, ki ga lahko v celo ti razume, zato se veliko mladostnikov ravna po mnenju in nasvetih, ki jih dobijo s strani svojih vrstnikov. Seveda s tem ne želim zmanjšati pomena strokovnega dela z mladimi, vendar je vrstniška pomoč lahko velik vir moči v življenju otroka in mladostnika.

Musek in Pečjak (2001:250) razlagata, da v medčloveških odnosih lahko spodbujamo pro-socialno vedenje, ki zajema solidarnost, sodelovanje, podporo, prijaznost in altruizem. Dandanes velikokrat slišimo in uporabljamo besedo »altruizem«, ki se uporablja v sklopu nudenja pomoči. To obliko pomoči lahko uporabimo tudi pri vrstniški pomoči. Altruizem je nesebična pomoč drugim, pri kateri v zameno ne pričakujemo nagrade. Pogoji altruističnega vedenja je empatija oziroma vživljanje v položaj drugega človeka.

O pomembnosti pomoči in odnosa do drugih piše tudi Ščuka (2007:77), ki poudarja, da je motivacijska sila za nudenje pomoči empatija. To pomeni, da učenec opazi in zaznava stisko drugih in jim zaradi tega priskoči na pomoč.

V šolskem okolju se lahko takšna oblika spontane, nesebične in neformalne pomoči zelo dobro obnese. Po Gladek (2015) je takšna spontana medsebojna pomoč zaželena, saj tako učenci doživijo solidarnost in spoznavajo človeške vrednote. Vrednost takšne pomoči je dragocena za vsestranski razvoj mladih: ponuja priložnost za opolnomočenje vsakega posameznika, omogoča pozitivno in koristno uveljavljanje, pridobivanje novih znanj, spretnosti in socialnih veščin, spoznavanje različnih kultur, socialnih skupin ali generacij. Mladim predstavlja praktično izkušnjo prosocialnega vedenja in učenja.

1.2.4 Tutorstvo kot oblika medvrstniške učne pomoči

Učenci, ki obiskujejo osnovno šolo, se lahko vključijo v tutorstvo oz. organizirano medvrstniško obliko učne pomoči.

Organizirana učna pomoč je oblika prostovoljstva, v katerega se lahko vključujejo učenci na šoli. »V letu 2011 sprejeti Zakon o prostovoljstvu predvideva strateško umeščanje prostovoljstva na različna področja družbenega življenja, med katera spada tudi šolski sistem« (Gladek 2015:88)

V nadaljevanju navajam smernice po Wrightu (2004), na katere mora biti šola pozorna pri organizaciji medvrstniške učne pomoči.

- *Lokacija dela:* okolje naj bo nemoteče.
- *Dopolnjevanje poučevanja v razredu:* tutorji niso učitelji branja, računanja oz. novih veščin, ampak so pomočniki pri učenju; predvsem motivirajo in spodbujajo k učenju.
- *Temeljna priprava tutorjev:* tutorji naj spodbujajo, uporabljajo preproste učne strategije in imajo učinkovit pristop.
- *Obvladanje osnov dela:* tutorji potrebujejo določene veščine, znanja in tehnike, zato jim mora mentor omogočiti učne situacije, v katerih se učijo dela v paru.
- *Preverjanje učinkovitosti dela tutorjev:* občasno je potrebno opazovati pristop in strategije tutorja ter mu zagotoviti dodatna usposabljanja.

- *Spremljanje učinkov programa:* treba je spremljati, kako ponujena pomoč vpliva na prejemnike pomoči.

Učenci, ki so vključeni v medvrstniško učno pomoč, se znajdejo v različnih vlogah: na eni strani je tisti, ki poučuje (tutor), na drugi pa tisti, ki takšno pomoč prejema.

Tutorji imajo posebno vlogo. Wright (2004) razlaga, da morajo posedovati potrebno veščino, ki jo v določeni meri obvladajo ter so obenem pripravljeni sodelovati in pomagati. Prav tako bi moral učenec, ki ima posebne potrebe imeti enake možnosti postati tutor, kot njegov vrstnik. Ne bi smeli iskati popolnih tutorjev, ampak take, ki zanesljivo sledijo učenju in so pripravljeni ponuditi roko v težavah.

Po Gladek (2015) morajo biti tisti, ki nudijo pomoč, dobri in potrpežljivi poslušalci, ki pokažejo zanimanje za tiste, katere učijo. V tem odnosu morajo biti odkriti in odgovorni ter pripravljeni sprejeti drugačno mnenje in razmišljanja. Predvsem je pomembno, da so vredni zaupanja. Učno snov morajo dobro razumeti in jo biti zmožni dobro razložiti.

Tisti, ki so v vlogi prejemnika pomoči, pa se soočajo z drugimi situacijami. Kljub temu da takšno sodelovanje lahko doprinese veliko pozitivnih izkušenj za posameznika, pa je pomembno opozoriti tudi na izzive. Po Mikuš Kos (1991) je potrebno priznati tudi negativne vplive takšnega dela na posameznika, saj lahko tako delamo v smeri pozitivnih rešitev.

Otrok, ki je ves čas v vlogi prejemnika pomoči, se lahko začne počutiti neprijetno. Kot strokovnjaki bi se morali truditi, da bi spreminjali takšne občutke in doživljanja.

1.3 Socialno delo na osnovni šoli

1.3.1 Opredelitev svetovalnega dela

»Svetovalna služba v vrtcu oziroma šoli pomaga in sodeluje z osnovnim namenom, da bi bili vsi posamezni udeleženci v vrtcu oziroma šoli in vzgojno-izobraževalna ustanova kot celota čim bolj uspešni pri uresničevanju temeljnega in v tem okviru vseh drugih sistemsko zastavljenih splošnih in posebnih vzgojno-izobraževalnih ciljev. Njena temeljna naloga je, da se na podlagi svojega posebnega strokovnega znanja preko svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomni način vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno izobraževanega dela v vrtcu oziroma šoli s tem, da pomaga in sodeluje z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami.« (Čačinovič Vogrinčič 2008a:5)

Po Milošević V. (1981:14) je naloga šolske svetovalne službe ta, da nudi kontinuiran proces pomoči posamezniku, da bi z lastnimi prizadevanji odkril, uresničil in razvijal svoje zmožnosti za polno življenje in vključitev v družbo. Torej so bile šolske svetovalne službe uvedene z namenom, da bi se povečala skrb za učenca - za njegov telesni, intelektualni, emocionalni in socialni razvoj.

Opredelitev svetovalnega dela je zapisana tudi v 67. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (2007). Iz tega je razvidno, da lahko socialni delavec vstopa tudi v vlogo svetovalnega delavca, in sicer:

- V javnem vrtcu oziroma šoli deluje svetovalna služba, ki svetuje otrokom, učencem, vajencem, dijakom, učiteljem in staršem; sodeluje z vzgojitelji, učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja vrtca oziroma šole in opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela ter opravlja poklicno svetovanje.
- Svetovalna služba sodeluje pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami.
- Delo svetovalne službe opravljajo svetovalni delavci, ki so psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi in defektologi.
- Pri opravljanju poklicnega svetovanja se povezuje z Republiškim zavodom za zaposlovanje.

1.3.2 Socialna delavka v vlogi svetovalne delavke

Kot je bilo omenjeno, iz Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja izhaja, da lahko socialna delavka/socialni delavec vstopa tudi v vlogo svetovalne delavke/svetovalnega delavca. Pri tem delu uporablja koncepte socialnega dela, prav tako pa upošteva to, kar mu nalaga delo svetovalnega delavca. Te dve vlogi se v delu prepletata in medsebojno povezujeta.

Stritih (1981:49) poudarja, da je naloga socialnega delavca, ki v šoli vstopa v vlogo svetovalnega delavca ta, da uravnava odnose med posameznikom in socialnim sistemom. Pri tem se socialni delavec lahko loti spreminjanja socialnega sistema, druga možnost pa je, da pomaga posamezniku, da se ta prilagaja socialnemu sistemu. Prizadevanja za spremembe na ravni socialnega sistema lahko imajo širše učinke.

Milošević V. (1981:19) pravi, da so naloge in smotri šolske socialnega delavca naslednji:

- prispevanje k čim uspešnejšemu vključevanju učencev v življenje in delo šole; v ta namen dela z vsemi učenci, starši in učitelji;
- spodbujati demokratične in humane odnose v šoli in vzgajati učence za humane medosebne odnose;
- prispevati k povezovanju šole z družbenim okoljem;
- preprečevati negativne pojave v šoli;
- dajati in organizirati ustrezno pomoč vsem učencem, ki jo potrebujejo.

1.3.3 Socialno delo z otroki in mladostniki

Socialni delavec, ki dela v osnovni šoli, se srečuje z različno starimi učenci. Razpon starosti učencev, ki obiskujejo osnovno šolo je od 5 do 16 let, oz. lahko tudi več ali manj. V tem poglavju posvečam pozornost predvsem temu, kakšne koncepte socialnega dela upoštevajo socialni delavci pri delu z mladimi različnih starosti.

Čačinovič Vogrinčič G. (2008b:20-21) govori o tem, da v delovni odnos z mladostnikom oz. učencem ne vstopamo kar tako, da bi pri tem uporabljali »zdravo pamet«.

Najprej je potrebno zagotoviti odnos, ki bo omogočil soustvarjanje. Elementi, ki sestavljajo ta odnos, so sledeči:

- dogovor o sodelovanju;
- instrumentalna definicija problema (Lussi, 1991) in soustvarjanje rešitev;
- osebno vodenje (Bouwkramp, de Vries, 1995);
- etika udeležnosti (Hoffman, 1994);
- perspektiva pomoči (Saleebey, 1997);
- znanje za ravnanje (Rosenfeld, 1993, Čačinovič Vogrinčič, 2005);
- ravnanje s sedanostjo ali koncept sonavzočnosti (Andresen, 1994).

Po Čačinovič Vogrinčič G. (2008b: 34) vstopata učenec in socialni delavec v odnos v različnih vlogah. Učenec vstopa v vlogo eksperta iz izkušenj, socialni delavec pa kot spoštljiv in odgovoren zaveznik. Socialni delavec je v tem primeru zaveznik otroku, ga vidi iz perspektive moči in je z njim v odnosu in v pogovorih, ki to omogočijo. Učenec mora v tem delovnem odnosu imeti zagotovljen okvir za varnost.

Čačinovič Vogrinčič G. (2013) prav tako zagovarja, da mora imeti socialni delavec v delovnem odnosu z otroki v mislih Loremanovo (2009) spoštovanje otroštva, kar pomeni:

- da otrokom zagotovimo temeljne življenjske potrebe, kot jih zapišeta Deklaracija Združenih narodov o otrokovih pravicah (1959) in Mednarodna konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah (1989);
- spoštovati otrokov čas, še posebno sedanost;
- spoštovati otrokovo uživanje otroštva;
- spoštovati otrokove odnose z drugimi;
- spoštovati otrokov prispevek družini in družbi;
- spoštovati otrokovo individualnost in različnost;
- spoštovati in sprejeti otrokove spretnosti in sposobnosti.

V nadaljevanju povzemam avtorje, ki govorijo o različnih pristopih, ki se uporabljajo pri delu z mladimi. To ne pomeni, da se vsak izmed pristopov uporablja ločeno ali brez povezave z drugimi. Vsak pristop in metoda se med seboj prepletata, saj socialno delo zajema veliko več kot pa zgolj enosmerno delo in fokus.

Po Grebenc, Kvaternik, Kodele in Rihter (2010:69) je pri delu z mladostniki v šoli pomembno uporabljati skupnostni pristop. Šola predstavlja skupnost, v kateri se odvijajo različni dogodki. Skupnostni pristop pomeni, da so člani skupnosti vključeni v delo skupnosti. Kadar se učenec znajde težavah, naj bi upravičeno računal na pomoč njegove šolske skupnosti (sošolci, učenci, učitelji, pedagogi, itd.).

Poštrak M. (2003) piše o pomenu demokratičnega pristopa v stikih z mladostniki. To se kaže v dvosmerni komunikaciji socialnega delavca z uporabnikom: pogovarjata in dogovarjata se o tem, kaj v določenem trenutku oz. v določenem primeru storiti in skupaj načrtujeta določeno dejavnost. V okviru socialnega dela bi to pomenilo, da se socialni delavec in uporabnik skupaj pogovorita o tem, kaj je težava, stiska ali problem - torej skupaj definirata predmet dela, nato pa skupaj načrtujeta ali soustvarjata korake procesa reševanja stiske, težave ali problema. Pri tem sta oba odgovorna za uresničevanje dogovorjenega. Čeprav je odgovornost obojestranska, ne pomeni, da je enaka.

Socialni delavec v procesu pomoči uporablja različne metode, ki so prilagojene posamezniku ali skupini. O tem govori tudi Hough M. (2002): izbor metod, ki jih socialni delavec uporablja pri svetovalnem procesu, je odvisen od različnih dejavnikov: svetovančeve težave, njegove preference, časa, ki je na razpolago za svetovanje, svetovalčeve teoretične usmerjenosti, njegovih izkušenj in sposobnosti uporabe določenih tehnik ter odnosa med svetovalcem in svetovancem. Na področju šolskega svetovanja je potrebna fleksibilnost, saj to področje zajema razpon različnih težav in je zato potrebna širina pri svetovanju.

Baker (2000) govori o nekaterih vrstah svetovanja in pomoči, ki se lahko uporabljajo pri delu z mladimi:

1. *Podporno svetovanje*: Pri tej obliki svetovanja je pomembno, da daje svetovallec otroku občutek, da mu ni vseeno zanj in da razume njegove okoliščine.
2. *Svetovanje pri odločanju*: Mladostniki se v svojem vsakdanjem življenju soočajo z odločitvami in pri tem jim lahko socialni delavci pomagajo.
3. *Svetovanje za racionalno mišljenje*.

4. *Svetovanje za povečanje kompetentnosti, asertivno svetovanje in relaksacijsko svetovanje.*
5. *Neverbalno svetovanje:* Obliki takšnega svetovanja sta terapija z igro in umetnostna terapija.

Poleg dela z otroci in mladostniki naj bi da socialni delavec delal tudi s starši. O tem govori Čačinovič Vogrinčič G.(2008b:15), ki pravi, da je nujno okrepiti vlogo staršev pri pomoči mladostnikom. Starši naj ne postanejo samo izvrševalci navodil za pomoč otroku, ampak naj bodo skupaj z učiteljem in učencem soustvarjalci pomoči.

2. Problem

2.1. Formulacija problema

Mladostništvo je del človekovega življenja, ki prinaša mnogo razburljivih sprememb. Kot je bilo pojasnjeno že v teoretičnem delu, postanejo vrstniki za mladostnika v tem obdobju vedno bolj pomembni in s tem imajo nanj večji vpliv. V obdobju odraščanja otroci večino časa preživijo v šoli, kjer so ves čas v interakciji z vrstniki. Z njimi izmenjujejo misli in svoja doživljanja, prav tako pa med njimi poteka določena oblika pomoči, kar sem želela natančneje raziskati.

Cilj raziskovanja teme je ugotoviti, kako si učenci na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj medsebojno pomagajo. S tem imam v mislih neformalno pomoč, ki poteka med učenci, kot je npr. posojanje zvezkov, pomoč pri nalogi, pri učenju itd. Prav tako me je zanimalo, ali so pripravljeni pomagati drug drugemu, kadar opazijo, da ima kdo težave in ali učenci zaupajo svoje težave drug drugemu. Predvsem me je zanimalo, v kolikšni meri je pomoč prisotna in koliko učencev je pripravljenih pomagati sošolcu oz. učencu, ki obiskuje isto šolo. Prav tako me je zanimalo, kako poteka takšna pomoč in v kakšnih oblikah jo lahko zaznamo. V svojem diplomskem delu sem v obliki intervjuja raziskovala tudi tutorstvo, ki je kot oblika medvrstniške pomoči organizirana s strani šole. Želela sem ugotoviti, kaj nekoga motivira, da nudi pomoč in kako se na to odzove tisti, ki jo prejema. S pomočjo dveh intervjujev, ki so predstavljeni v nadaljevanju, sem želela ugotoviti, kako posameznik vidi pomoč, ki se izvaja na šoli ter kako gleda na medvrstniško pomoč na splošno.

Kot bodočo socialno delavko me je spodbudilo dejstvo, da smo v našem poklicu ves čas vpeti v medčloveške odnose, še posebej, ko gre za naše uporabnike in ko skupaj z njimi raziskujemo njihovo socialno mrežo. Socialno delo na šoli ponuja ravno to, saj so tisti, ki delajo z otroki, ves čas prisotni v dogajanju, ki poteka med učenci. Tema, ki sem si jo izbrala za raziskovanje, nas lahko kot socialne delavce motivira, da pri otrocih vzbudimo občutek za pomoč sočloveku. Družba, v kateri živi naš del sveta, je naravnana predvsem individualistično, tekmovalno - že sam šolski sistem je velikokrat naravnana v to smer. To zavedanje lahko nas, socialne delavce, spodbuja, da na tem področju delamo v drugačni smeri - da učencem prikažemo, da so medsebojni odnosi pomembnejši. Medsebojna

pomoč v kakršni koli obliki je dobrodošla v vseh življenjskih obdobjih, zato je pomembno, da nanjo navajamo otoke že v zgodnjih letih, saj je tako postavljen dober temelj za prihodnost. Za socialne delavce je zaželeno, da smo občutljivi na problematiko, ki jo doživljamo v sistemu, v katerem živimo ter da otroke navajamo na pozitivno spremembo.

Osebni razlog za raziskovanje te teme izhaja iz dejstva, da sem sama obiskovala Osnovno šolo Rudolfa Maistra Šentilj in tu opravljala tudi študijsko prakso. Med svojim obiskovanjem osnovne šole nisem bila pozorna na vrstniško pomoč, čeprav sem jo večkrat nudila. Bolj pozorna sem postala nanjo med opravljanjem študijske prakse, ko sem bila priča nekaterim oblikam medvrstniške pomoči.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega dela, ki zajema področja, ki so povezana s socialnim delom (svetovalno delo na osnovni šoli) ter pedagoška in psihološka teoretska izhodišča. Empirični del naloge prikazuje podatke, kateri so bili pridobljeni s pomočjo anketnih vprašalnikov in dveh intervjujev.

2.2 Hipoteze

Hipoteze, ki jih navajam, so bile ugotovljene z anketnimi vprašalniki.

Opredelitev: *Večina učencev*: 80% in več vseh anketiranih.

Več kot polovica učencev: 50% -79% vseh anketiranih.

Manj kot polovica učencev: 49% in manj vseh anketiranih.

H1: Več kot polovica učencev bi svoje zvezke in učbenike delila z drugimi.

H2: Manj kot polovica učencev sodeluje pri medvrstniški pomoči, ki je organizirana s strani šole.

H3: Večina učencev bi raje imelo slabšo oceno, kot da bi izgubili prijatelja.

H4: Več kot polovica učencev pove svojim sošolcem, kadar imajo slab dan.

H5: Večina učencev si želi, da bi bilo več vrstniške pomoči

3. Metodologija

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvantitativna in kvalitativna. Kvantitativna zato, ker sem v raziskavi zbiral številčne podatke o pojavu, ki me je zanimal, s pomočjo anketnih vprašalnikov, katere sem statistično obdelala. Kvantitativna raziskava označuje raziskavo, pri katerih so podatki pridobljeni s pomočjo standardiziranih postopkov, kasneje pa analizirani z uporabo matematičnih in statističnih metod. Kvalitativna pa zato, ker sem podatke pridobivala z intervjujema. Kvalitativna raziskava je raziskava, pri kateri je zbrano gradivo v obliki besednih zapisov ali pripovedi in v kateri je gradivo nato analizirano brez merskih postopkov, ki dajo števila. (Mesec 1997:11)

3.1.1 Spremenljivke - anketni vprašalnik

Pri raziskovanju sem z anketnim vprašalnikom merila naslednje spremenljivke:

Prva spremenljivka: Posojanje zvezkov in učbenikov

Indikator: Odgovor na vprašanje: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?

Modalitete: Da, skoraj vedno; Da, včasih; Ne, nikoli

Druga spremenljivka: Pomoč pri nalogi ali učenju za test

Indikator: Odgovor na vprašanje: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?

Modalitete: Da, skoraj vedno; Da, včasih; Ne, nikoli

Tretja spremenljivka: Pomoč pri težavah

Indikator: Odgovor na vprašanje: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?

Modalitete: Da, skoraj vedno; Da, včasih; Ne, nikoli

Četrta spremenljivka: Sodelovanje v tutorstvu

Indikator: Odgovor na vprašanje: Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?

Modalitete: DA, NE

Peta spremenljivka: Vloga v tutorstvu

Indikator: Odgovor na vprašanje: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim, izberi trditev, ki velja zate.

Modalitete: a) Sem tisti/a, ki dajem pomoč.

b) Sem tisti/a ki dobivam pomoč.

c) Sem tisti/a, ki dajem in prav tako dobivam pomoč.

Šesta spremenljivka: Želja po pomoči

Indikator: Odgovor na vprašanje: Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?

Modalitete: Da, Ne, Vseeno mi je.

Sedma spremenljivka: Vrsta pomoči

Indikator: Odgovor na vprašanje: Prosim, napiši, kakšno vrsto pomoči bi želel/a v svojem razredu od sošolcev ali drugih učencev na šoli.

Modalitete: Odprto vprašanje.

3.2 Merski instrumenti

Pri raziskovanju sem si pomagala z anonimnim, standardiziranim anketnim vprašalnikom. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 10 vprašanj zaprtega tipa, saj so učenci obkroževali že vnaprej dane odgovore. Zadnje, 11. vprašanje je bilo odprtega tipa, kjer so lahko sami podali odgovor na zastavljeno vprašanje. Anketni vprašalnik sem sestavila sama in je dodan v prilogi.

Prav tako sem uporabila metodo intervjuvanja. Za oba intervjuja sem vnaprej zapisala okvirne točke in vprašanja, nekaj pa sem jih postavila med samim intervjuvanjem. Torej sem uporabila delno strukturiran intervju, saj sem med samim izvajanjem intervjujev zaznala potrebo po zastavljanju podvprašanj (kadar intervjuvanki nista povsem razumeli, kaj je bilo mišljeno z zastavljenim vprašanjem).

3.3 Opredelitev enot raziskovanja

Pridobljene podatke sem pridobila z uporabo vzorčenja, saj v anketne vprašalnike in intervjuja nisem zajela celotne populacije otrok, ki obiskuje Osnovno šolo Rudolfa Maistra Šentilj.

Pri anketnih vprašalnikih so sodelovali učenci, ki obiskujejo 5., 6., 7., 8. in 9. razred in so bili na dan anketiranja prisotni v razredu. V raziskavi je sodelovalo 155 učencev, od tega 74 deklet in 81 fantov.

Stvarna opredelitev: Vzorec predstavljajo učenci, ki obiskujejo 5.- 9. razred na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj.

Krajevna opredelitev: Osnovna šola Rudolfa Maistra Šentilj.

Časovna opredelitev: 25. 4. 2018 do 26. 4. 2018.

Sodelujoči pri intervjuju sta bili *dve učenki*, ki obiskujeta Osnovno šolo Rudolfa Maistra. Ena izmed teh učenk sodeluje pri medvrstniški pomoči tako, da nudi pomoč, druga je v vlogi prejemnice pomoči. Vzorec intervjujev je *priročen* in *neslučajnostni*, saj sem izbrala učenki, za kateri sem vedela, da sodelujeta v medvrstniški pomoči in sta mi bili najbolj dostopni.

Stvarna opredelitev: Vzorec predstavljata intervjuvanki, ki sodelujeta pri medvrstniški pomoči (tutorstvo) na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj.

Krajevna opredelitev: Šentilj.

Časovna opredelitev: 4. 5. 2018 in 6. 5. 2018.

3.4 Zbiranje podatkov

Pred zbiranjem podatkov sem se sestala s svetovalno delavko in ravnateljico. Predstavila sem jima anketni vprašalnik in intervjuja ter ju prosila za privolitev v izvajanje raziskave na šoli. Od obeh sem dobila dovoljenje za izvedbo raziskave. Pisne privolitve staršev otrok po besedah ravnateljice nisem potrebovala, saj na šoli že imajo privolitev staršev za sodelovanje otrok pri anonimnih raziskavah.

Skupaj s socialno delavko sva se z učitelji predhodno dogovorili, da bova anketne vprašalnike razdelili v času začetka šolske ure. Anketne vprašalnike sva razdelili po razredih v dnevih od 25. 4. 2018 do 26. 4. 2018. Z mano je bila prisotna socialna delavka, ki mi je pomagala pri razdeljevanju vprašalnikov. Najprej sem se učencem razreda predstavila, jim povedala namen vprašalnikov ter poudarila, da so vprašalniki anonimni. Spodbudila sem jih, da mi lahko zastavijo vprašanje, če česa ne bodo razumeli, kar je nekaj učencev med reševanjem tudi storilo. Iz tega razloga sem bila v razredih med reševanjem vprašalnikov tudi prisotna. Na koncu sem se jim zahvalila za sodelovanje.

Za sodelovanje pri intervjujih sem prosila dekleti, ki ju dobro poznam, saj živita v istem kraju. Z njima sem se o izvedbi intervjujev predhodno dogovorila po telefonu in jima dala na izbiro čas in lokacijo opravljanja intervjuja. S prvo učenko sem opravila intervju na njenem domu, in sicer 4. 5. 2018 v popoldanskem času; intervju je trajal približno 25 minut. Druga učenka je izrazila željo, da izvedeva intervju na mojem domu, in sicer 6. 5. 2018, trajal pa je 20 minut. Oba intervjuja sem snemala s pomočjo telefona.

3.5 Obdelava podatkov

Anketne vprašalnike sem obdelala s kvantitativno metodo. Pridobljene podatke sem najprej pregledala ročno, nato sem podatke vpisovala v tabele v programu Microsoft Word in naredila posamezne izračune. Grafi so izdelani s pomočjo programa Microsoft Excel. Prav tako sem izračunala Hi-kvadrat pri posameznih rezultatih ter v razpravo in rezultate vključila tiste, pri katerih je Hi-kvadrat pokazal statistično pomembne razlike.

Intervjuja sem obdelala s kvalitativno metodo. Najprej sem posneta intervjuja iz telefona zapisala v Wordov dokument, nato sem se lotila kodiranja. Na začetku kodiranja sem zapisala izjave, katere sem kasneje uporabila pri kodiranju, prav tako sem jih oštevilčila.

Pri odprtem kodiranju sem izjave vnašala v razpredelnico in jim določila pojme, kategorije in podkategorije. Nato sem se lotila osnega kodiranja, kjer sem združila pojme obeh intervjujev v posamezne kategorije in podkategorije.

4. Rezultati in razprava

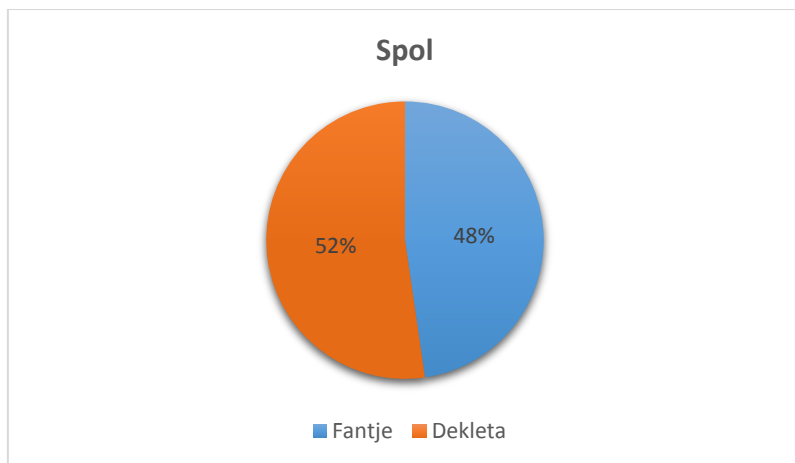
4.1 Rezultati – anketni vprašalnik

Spol

V anketi je od skupaj 155 anketiranih osnovnošolcev sodelovalo 74 deklet (47,7 %) in 81 fantov (52,3 %).

<i>Spol učenca</i>		<i>F</i>	<i>f (%)</i>
<i>Veljavni</i>	<i>Fantje</i>	74	47,7
	<i>Dekleta</i>	81	52,3
	<i>Skupaj</i>	155	100,0

Tabela 1: Spol

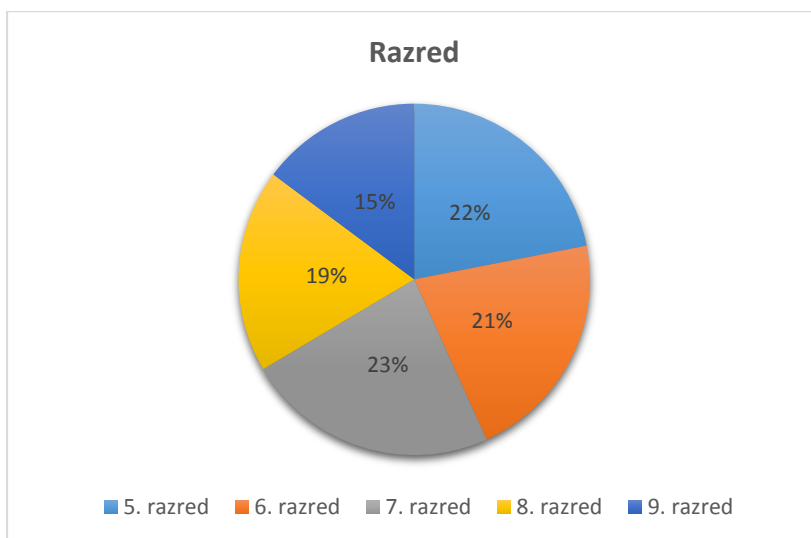
Graf 1: Spol

Razred

Od skupaj 155 anketiranih osnovnošolcev jih je na dan izvajanja raziskave bilo prisotnih 21,9 % iz 5. razreda, 21,3 % iz 6. razreda, 23,2 % iz 7. razreda, 18,7 % iz 8. razreda in 14,8 % iz 9. razreda. Nekaj učencev je zaradi bolezni ali drugega vzroka manjkalo, tako da niso sodelovali vsi učenci, ki spadajo v posamezni razred.

<i>Razred učenca</i>		<i>f</i>	<i>f (%)</i>
<i>Veljavni</i>	5. <i>razred</i>	34	21,9
	6. <i>razred</i>	33	21,3
	7. <i>razred</i>	36	23,2
	8. <i>razred</i>	29	18,7
	9. <i>razred</i>	23	14,8
	<i>Skupaj</i>	155	100,0

Tabela 2: Razred

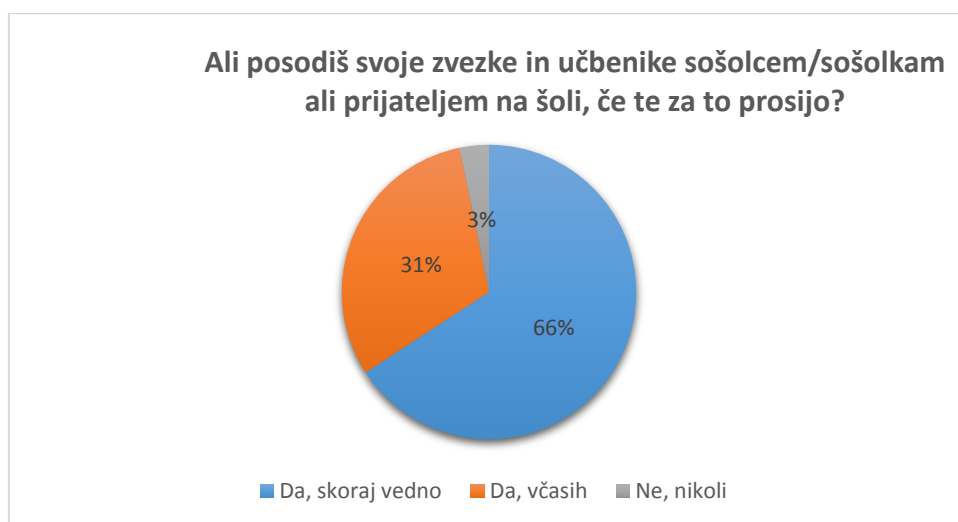
Graf 2: Razred

Odgovor na vprašanje: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?

H1: Več kot polovica učencev bi svoje zvezke in učbenike delilo z drugimi.

Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?		f	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da, skoraj vedno.	102	65,8	65,8
	Da, včasih.	48	31,0	96,8
	Ne, nikoli.	5	3,2	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 3: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?

Graf 3: Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo?

65,8 % anketiranih osnovnošolcev bi posodilo svoje zvezke, učbenike prijateljem ali drugim sošolcem skoraj vedno; 31,0 % včasih; skupaj 96,8%. Le 3% vseh je odgovorilo z nikoli. S tem vprašanjem sem raziskovala naslednjo hipotezo H1: Več kot polovica učencev bi svoje zvezke, učbenike delilo z drugimi. Ker je v primeru tega vprašanja več kot 50% učencev odgovorilo z »da«, potrjujem zastavljeno hipotezo.

Odgovor na vprašanje: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?

Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?		F	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da, skoraj vedno.	84	54,2	54,2
	Da, včasih.	65	41,9	96,1
	Ne, nikoli.	6	3,9	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 4: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?

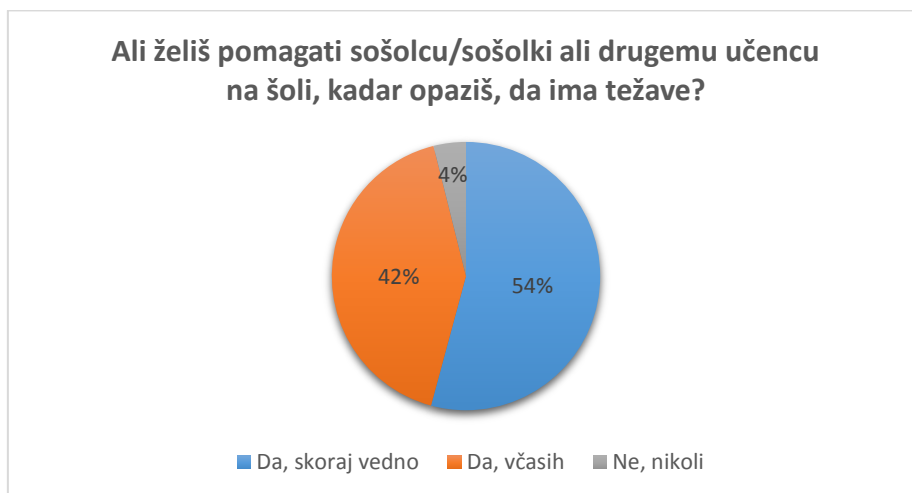
Graf 4: Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test?

Več kot polovica anketiranih osnovnošolcev (54,2 %) skoraj vedno pomaga sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar jih le-ta prosi za pomoč; 41,9 % včasih; skupaj 96,1 %, od tega je samo 4% takšnih, ki so za svoj odgovor obkrožili »ne, nikoli«.

Odgovor na vprašanje: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?

Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?		f	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da, skoraj vedno.	84	54,2	54,2
	Da, včasih.	65	41,9	96,1
	Ne, nikoli.	6	3,9	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 5: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?

Graf 5: Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave?

Več kot polovica anketiranih osnovnošolcev (54,2 %) skoraj vedno želi pomagati sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar opazijo, da imajo le te težave; 41,9 % včasih; skupaj 96,1 %.

Odgovor na vprašanje: Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?

H2: Manj kot polovica učencev sodeluje pri medvrstniški pomoči, ki je organizirana s strani šole

Graf 6: Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?

Zgolj 17,4 % anketiranih osnovnošolcev sodeluje pri tutorstvu oz. medvrstniški pomoči, organizirani s strani šole. S tem vprašanjem sem raziskovala naslednjo hipotezo: Manj kot polovica učencev sodeluje pri medvrstniški pomoči, ki je organizirana s strani šole (H2). Iz grafa je razvidno, da pri medvrstniški pomoči sodeluje samo 17% vseh anketiranih, to pomeni, da hipotezo potrjujem. Pri tem vprašanju se je pojavila zanimiva razlika, vezana na spol, in sicer sem na podlagi izračuna Hi-kvadrata ugotovila, da so dekleta v večji meri vključena v medvrstniško pomoč.

Ti rezultati so razvidni iz tabel na naslednji strani.

Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?					Skupaj
			Da	Ne	
Spol	Fantje	f	6	68	74
		f (%)	8,1%	91,9%	100,0%
	Dekleta	f	21	60	81
		f (%)	25,9%	74,1%	100,0%
Skupaj		f	27	128	155
		f (%)	17,4%	82,6%	100,0%

Tabela 6: Glede na spol, Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?

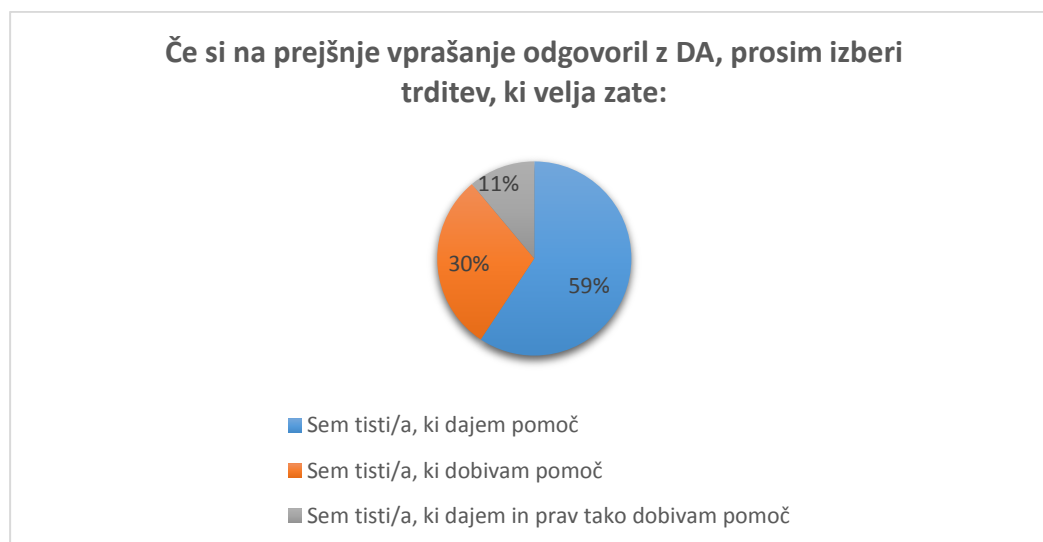
Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?	Vrednost	Prostostne stopnje	p (dvostranska)
Pearsonov Hi-kvadrat	8,535 ^a	1	,003
Št. enot	155		
a. 0 cells (0,0%) have expected f less than 5. The minimum expected f is 12,89.			
b. Computed only for a 2x2 table			

Tabela 7: Pearsonov Hi-kvadrat, Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli?

Odgovor na vprašanje: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate.

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate.		F	f (%)	Veljavni f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Sem tisti/a, ki dajem pomoč.	16	10,3	59,3	59,3
	Sem tisti/a, ki dobivam pomoč.	8	5,2	29,6	88,9
	Sem tisti/a, ki dajem in prav tako dobivam pomoč.	3	1,9	11,1	100,0
	Skupaj	27	17,4	100,0	
Manjkajoči		128	82,6		
Skupaj		155	100,0		

Tabela 8: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate

Graf 7: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim izberi trditev, ki velja zate

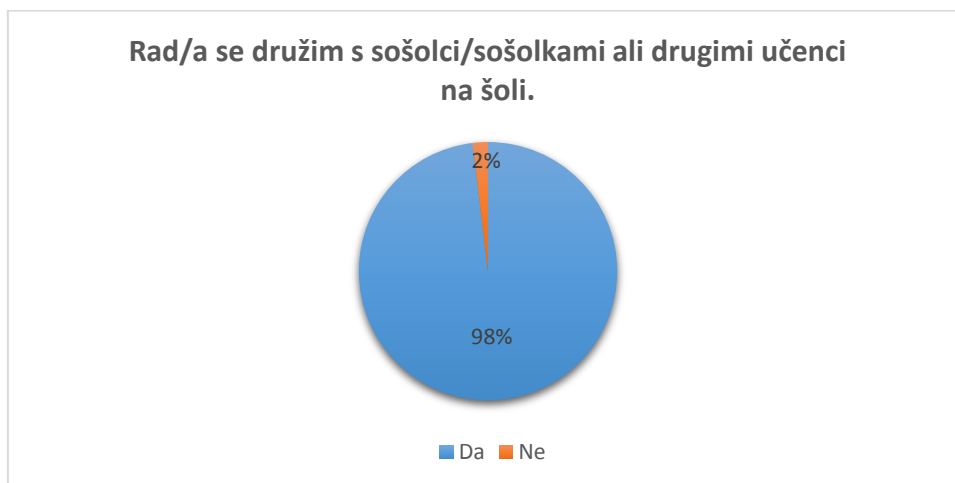
59 % tistih, ki sodelujejo v tutorstvu, je v vlogi prejemnika pomoči; tistih, ki nudijo pomoč, je 30 %. 11 % je takšnih, ki so v vlogi dajalca in prejemnika pomoči. Iz tabele je dobro razvidno, da je takšnih, ki dobivajo pomoč več kot tistih, ki takšno pomoč dajejo. Takšen rezultat razkriva to, da se na šoli rabi več tutorjev, saj so zaradi velikega števila prejemnikov, tisti, ki izvajajo tutorstvo, obremenjeni.

Sklop odgovorov na trditve v tabeli: Prosim, da v tabeli označiš s križcem trditve, ki držijo ali ne držijo zate.

a) Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.

Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.		f	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	152	98,1	98,1
	Ne	3	1,9	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 9: Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.

Graf 8: Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.

Večina anketiranih (98%) se rada druží s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.

b) Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.

Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.		f	f (%)	Veljavni f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	119	76,8	77,3	77,3
	Ne	35	22,6	22,7	100,0
	Skupaj	154	99,4	100,0	
Manjkajoči		1	0,6		
Skupaj		155	100,0		

Tabela 10: Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.

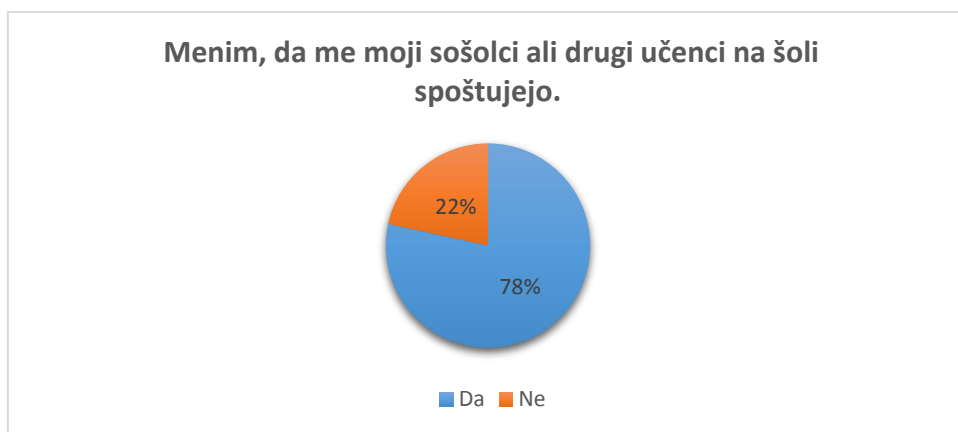
Graf 9: Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.

Več kot polovica anketiranih osnovnošolcev (77,3 %) meni, da se njihovi sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutijo; 22,7 % anketiranih pa se s to trditvijo ne strinja.

c) Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.

Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.		f	f (%)	Veljavni f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	120	77,4	78,4	78,4
	Ne	33	21,3	21,6	100,0
	Skupaj	153	98,7	100,0	
Manjkajoči		2	1,3		
Skupaj		155	100,0		

Tabela 11: Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.

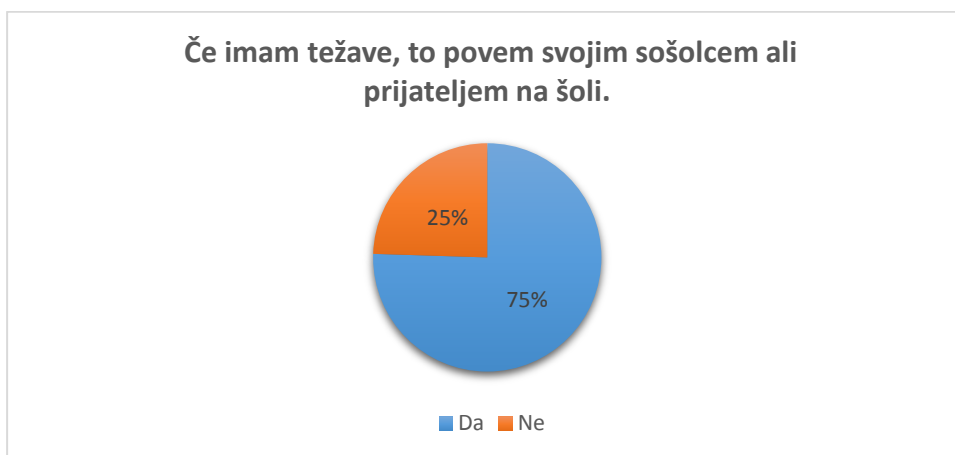
Graf 10: Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.

Več kot polovica anketiranih osnovnošolcev (78,4 %) verjame, da ga sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo; 21,6% anketiranih pa se s tem ne strinja.

d) Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.		f	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	117	75,5	75,5
	Ne	38	24,5	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 12: Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

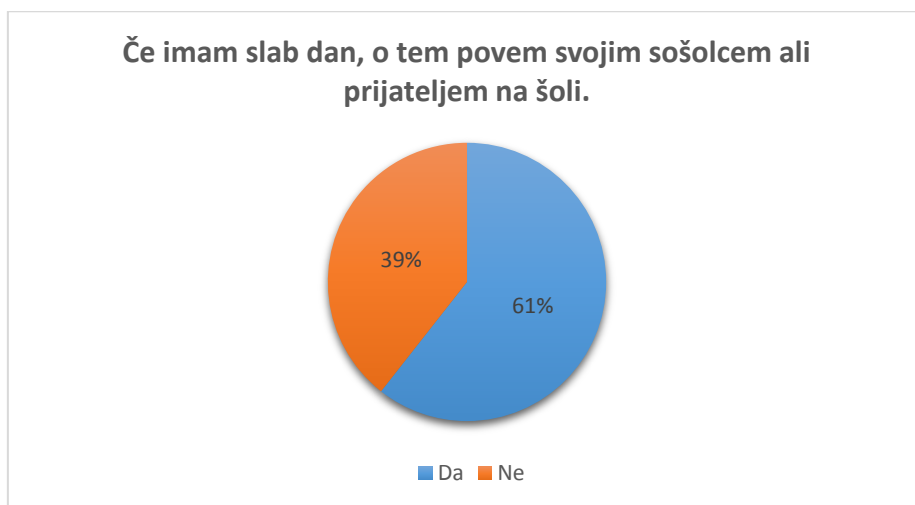

Graf 11: Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

Več kot polovica anketiranih osnovnošolcev (75,5 %) govori o težavah s svojimi sošolci ali prijatelji; 24,5 % jih o tem ne govori.

e) Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

H4: Več kot polovica učencev pove svojim sošolcem, kadar imajo slab dan.

Graf 12: Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

Več kot polovica učencev (60,6 %) pove svojim sošolcem ali prijateljem, če imajo slab dan. S tem vprašanjem sem raziskovala naslednjo hipotezo: »Več kot polovica učencev pove svojim sošolcem, kadar imajo slab dan.« Zaradi rezultatov, ki jih je pokazalo to vprašanje, to hipotezo potrjujem. Pri tem vprašanju so se pokazale razlike med spoloma. Pri izračunu Hi-kvadrata, sem ugotovila, da obstajajo statistično značilne razlike med dečki in deklicami, ki imajo slab dan in o tem povedo svojim sošolcem/sošolkam ali drugim prijateljem na šoli.. Te rezultati so razvidni iz naslednjih dveh tabel.

			Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.		Skupaj
			Da	Ne	
Spol	Fantje	<i>f</i>	39	35	74
		<i>f (%)</i>	52,7%	47,3%	100,0%
	Dekleta	<i>f</i>	55	26	81
		<i>f (%)</i>	67,9%	32,1%	100,0%
Skupaj		<i>f</i>	94	61	155
		<i>f (%)</i>	60,6%	39,4%	100,0%

Tabela 13: Glede na spol, Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

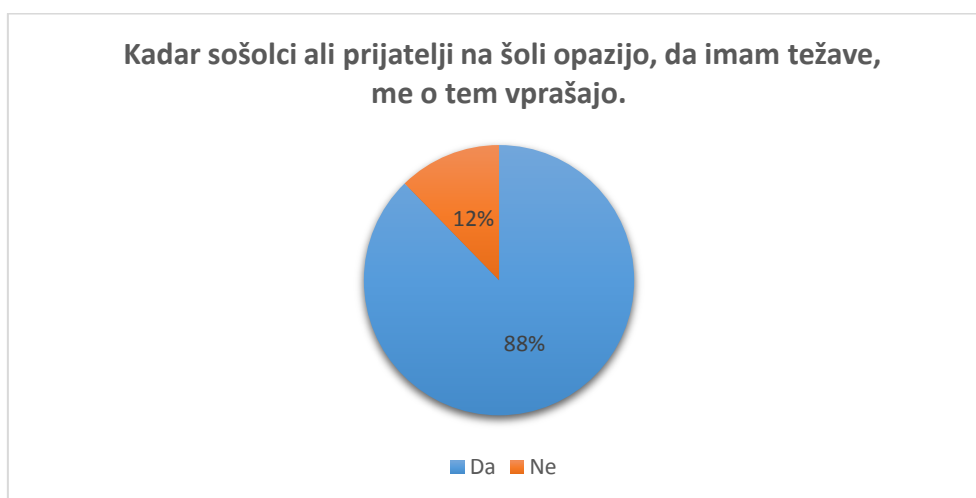
Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.	Vrednost	Prostostne stopnje	<i>p</i> (dvostranska)
Pearsonov Hi-kvadrat	3,722 ^a	1	,049
Št. enot	155		
a. 0 cells (0,0%) have expected <i>f</i> less than 5. The minimum expected <i>f</i> is 9,07.			
b. Computed only for a 2x2 table			

Tabela 14: Pearsonov Hi-kvadrat, Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.

f) Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.

Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.		f	f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	136	87,7	87,7
	Ne	19	12,3	100,0
	Skupaj	155	100,0	

Tabela 15: Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.

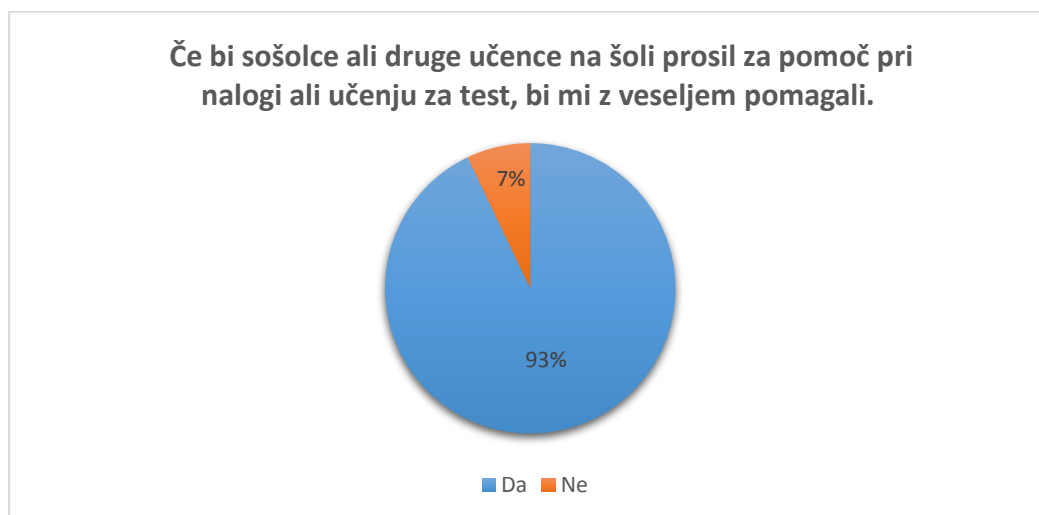
Graf 13: Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.

Kar 87,7 % vseh anketiranih meni, da jih sošolci ali drugi prijatelji vprašajo, kadar vidijo, da imajo težave.

g) Če bi sošolce ali druge učence na šoli prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.

Če bi sošolce ali druge učence na šoli prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.		f	f (%)	Veljavni f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Da	143	92,3	92,9	92,9
	Ne	11	7,1	7,1	100,0
	Skupaj	154	99,4	100,0	
Manjkajoči		1	,6		
Skupaj		155	100,0		

Tabela 16: Če bi sošolce ali druge učence prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.

Graf 14: Če bi sošolce ali druge učence prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.

Večina anketiranih osnovnošolcev (92,9 %) verjame, da bi jim v primeru težav pri nalogi ali učenju za test njegovi vrstniki ali sošolci z veseljem priskočili na pomoč.

h) Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.

H3: Večina učencev bi raje imelo slabšo oceno, kot da bi izgubili prijatelja

Graf 15: Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.

85% anketiranih učencev bi raje imelo slabšo oceno, kot pa izgubilo prijatelja. S tem vprašanjem sem preverjala naslednjo hipotezo: »Večina otrok bi raje imelo slabšo oceno, kot da bi izgubili prijatelja.« Rezultati so pokazali točnost predvidevanja: samo 15% učencev bi raje izgubilo prijatelja, kot pa imelo slabšo oceno, zato moram to hipotezo potrditi. Iz tega ugotavljam, da so medsebojni odnosi učencem pomembnejši kot boljše ocene. Zraven tega so se pojavile razlike med razredi. Z izračunom Hi-kvadrata sem ugotovila, da med razredi prihaja do statistično značilnih razlik glede mnenja kaj imajo raje – slabšo oceno ali izgubo prijatelja. Iz naslednje tabele je razvidno, da je v višjih razredih več takšnih, ki bi raje izgubili prijatelja in imeli boljšo oceno kot pa v nižjih razredih. Ti rezultati so razvidni iz tabel na naslednji strani.

			Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.		Skupaj	
			Da	Ne		
Razred	5. razred	f	33	0	33	
		f (%)	100,0%	0,0%	100,0%	
	6. razred	f	30	2	32	
		f (%)	93,8%	6,3%	100,0%	
	7. razred	f	28	8	36	
		f (%)	77,8%	22,2%	100,0%	
	8. razred	f	21	8	29	
		f (%)	72,4%	27,6%	100,0%	
	9. razred	f	18	5	23	
		f (%)	78,3%	21,7%	100,0%	
	Skupaj		f	130	23	153
			f (%)	85,0%	15,0%	100,0%

Tabela 17: Glede na razred, Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.

	Vrednost	Prostostne stopnje	p (dvostranska)
Pearsonov Hi-kvadrat	13,616 ^a	4	,009
Št. enot	153		
a. 4 cells (40,0%) have expected f less than 5. The minimum expected f is 3,46.			

Tabela 18: Pearsonov Hi-kvadrat, Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja

Odgovor na zastavljeno trditev: Prosim obkroži trditev, ki velja zate.

		f	f (%)	Veljavni f (%)	Kumulativni %
Veljavni	Menim, da je na šoli premalo pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev.	51	32,9	33,1	33,1
	Menim, da je na šoli dovolj pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev.	103	66,5	66,9	100,0
	Skupaj	154	99,4	100,0	
Manjkajoči		1	,6		
Skupaj		155	100,0		

Tabela 19: Vrstniška pomoč na šoli

Graf 16: Vrstniška pomoč na šoli

66,9 % anketiranih osnovnošolcev meni, da je na šoli dovolj pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih; 33,1 % pa jih meni, da je te pomoči premalo. Kljub temu da se jih več kot polovica strinja, da je pomoči dovolj, je 33,1% številka, ki pokaže, da bi lahko bilo več pomoči med vrstniki.

Odgovor na vprašanje: Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?

H5: Večina otrok si želi, da bi bilo več vrstniške pomoči.

Graf 17: Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?

Skoraj polovica anketiranih osnovnošolcev (49,4 %) si želi, da bi bilo na šoli več vrstniške pomoči. Pri tem vprašanju sem preverjala hipotezo: »Večina učencev si želi, da bi bilo več vrstniške pomoči.« Zaradi rezultatov, ki so vidni tudi na grafu, moram to hipotezo ovreči. Zanimivo je, da med razredi prihaja do statistično značilnih razlik glede želje, da bi bilo na šoli več pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev. Mlajši učenci (5. razred) si statistično značilno želijo več pomoči od svojih vrstnikov kot starejši učenci višjih razredov. Rezultati so vidni iz tabel na naslednji strani.

			Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?			Skupaj
			Da	Ne	Vseeno mi je	
Razred	5. razred	F	25	4	5	34
		f (%)	73,5%	11,8%	14,7%	100,0%
	6. razred	F	19	6	8	33
		f (%)	57,6%	18,2%	24,2%	100,0%
	7. razred	F	12	9	15	36
		f (%)	33,3%	25,0%	41,7%	100,0%
	8. razred	F	18	4	7	29
		f (%)	62,1%	13,8%	24,1%	100,0%
	9. razred	F	2	11	9	22
		f (%)	9,1%	50,0%	40,9%	100,0%
Skupaj		F	76	34	44	154
		f (%)	49,4%	22,1%	28,6%	100,0%

Tabela 20: Glede na razred, Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?

	Vrednost	Prostostne stopnje	p (dvostranska)
Pearsonov Hi-kvadrat	31,239 ^a	8	,000
Št. Enot	154		
a. 1 cells (6,7%) have expected f less than 5. The minimum expected f is 4,86.			

Tabela 21: Pearsonov Hi-kvadrat, Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev?

Odgovor na vprašanje: Prosim, napiši, kakšno vrsto pomoči bi želel/a v svojem razredu od sošolcev ali drugih učencev na šoli.

Na zgornje vprašanje so lahko učenci sami napisali odgovor, katero vrsto pomoči si želijo v svojem razredu. Nekateri so pisali o tem, da ne rabijo nobene pomoči s strani sošolcev, saj jo imajo dovolj in da se med seboj dobro razumejo. Nekaj je bilo takšnih, ki na vprašanje niso odgovorili - iz tega sklepam, da verjetno ne vidijo potrebe po dodatni pomoči s strani vrstnikov. Kljub omenjenemu pa je veliko število učencev pisalo o tem, da si želijo več pomoči pri nalogah in učenju snovi, katere ne razumejo. Predvsem so izpostavili angleščino in matematiko, kot predmeta, pri katerih si želijo več razlag in individualne pomoči. Učenci višjih razredov pa so izpostavili tudi fiziko in kemijo, saj menijo, da sta ta predmeta zahtevna in da potrebujejo dodatno razlago. Zanimivo je, da jih je precejšnje število napisalo, da bi se na šoli potrebovalo več tutorjev. Predvsem so o tem pisali otroci iz nižjih razredov. Nekateri so napisali, da si želijo več medsebojnega druženja in povezanosti, drugi pa več spoštovanja in manj žaljenja. Presenetilo me je, da jih je veliko izrazilo željo, da bi bili njihovi vrstniki bolj prijazni in dostopni, da bi jih bolj razumeli in bi jim lahko nekatere stvari v večji meri zaupali. Zanimivo misel sta izpostavili dve dekleti, in sicer, da bi lahko učenci organizirali akcije za pomoč tistim, ki potrebujejo šolske potrebščine, oblačila ipd. To se mi je zdel zelo dober predlog za sodelovanje med otroci. Kar nekaj učencev je zapisalo željo, da bi drugi bolj opazili njihove težave in bi jih več spraševali o tem.

Ugotovila sem, da so učenci nižjih razredov veliko več pisali o tem, kaj si še želijo v primerjavi z učenci višjih razredov. Nekateri odgovori otrok so me močno presenetili, saj so bili zelo osebni in odkriti. Pričakovala sem, da bodo v večini primerov pisali samo glede pomoči pri učenju in domačih nalogah, vendar so velikokrat zapisali tudi svoja doživljanja v povezavi z vrstniki. Tako sem s tem odprtim vprašanjem dobila boljši vpogled v razmišljanja učencev, kar z zaprtimi vprašanji nisem mogla.

4.2 Razprava o posameznih hipotezah

H1: Več ko polovica učencev bi svoje zvezke in učbenike delila z drugimi.

Navedeno hipotezo sem raziskovala s 3. vprašanjem anketnega vprašalnika. Kar 65,8 % anketiranih osnovnošolcev bi posodilo svoje zvezke, učbenike prijateljem ali drugim sošolcem skoraj vedno; 31,0 % včasih; skupaj 96,8%. Le 3% vseh je odgovorilo z nikoli. Ker je v primeru tega vprašanja več kot polovica učencev odgovorilo z »da«, potrjujem zastavljeno hipotezo. Kljub temu da sem takšen rezultat pričakovala, sem presenečena, da je tako malo otrok obkrožilo odgovor »ne«. Zanimivo je, da si otroci v tolikšni meri izmenjujejo svoje stvari.

H2: Manj kot polovica učencev sodeluje pri medvrstniški pomoči, ki je organizirana s strani šole.

Hipotezo sem raziskovala s postavitvijo 6. vprašanja v anketi. Rezultati so pokazali, da samo 17,4 % anketiranih osnovnošolcev sodeluje pri tutorstvu oz. medvrstniški pomoči, organizirani s strani šole. Iz rezultatov je razvidno, da manj kot polovica sodeluje pri organizirani pomoči, to pomeni, da hipotezo potrjujem. Pri tem vprašanju se je pojavila razlika, vezana na spol, in sicer sem na podlagi izračuna Hi-kvadrata ugotovila, da so dekleta v večji meri vključena v medvrstniško pomoč. Menim, da je to povezano s tem, kako družba v našem koncu sveta spolno opredeljuje pomoč in njene posamezne oblike. Velikokrat je družbeno konstruirano, da je ženska tista, ki mora poskrbeti za druge in jim tako ali drugače pomagati.

H3: Večina učencev bi raje imelo slabšo oceno, kot da bi izgubili prijatelja.

To hipotezo sem raziskovala s trditvijo zapisano v tabeli (8. trditev po vrsti), pod 8. vprašanjem. Rezultati so pokazali, da bi kar 85% anketiranih učencev raje imelo slabšo oceno, kot pa izgubilo prijatelja. Pravilno sem predvidevala: samo 15% učencev bi raje izgubilo prijatelja, kot imelo slabšo oceno, zato moram to hipotezo potrditi. Zanimivo je ugotoviti, da so kljub tekmovalnim odnosom, ki se velikokrat pojavijo v šoli, medsebojni odnosi učencem pomembnejši kot boljše ocene. Zraven tega so se pojavile razlike med razredi. Z izračunom Hi-kvadrata sem ugotovila, da so med razredi razlike glede mnenja kaj imajo raje – slabšo oceno ali izgubo prijatelja. V višjih razredih je več takšnih, ki bi raje izgubili prijatelja in imeli boljšo oceno kot pa v nižjih razredih. Skleпам, da se ta

razlika pojavi zaradi dejstva, da se v 7., 8., in 9. razredu upoštevajo zaključne ocene pri izračunu točk za vpis na srednjo šolo.

H4: Več kot polovica učencev pove svojim sošolcem, kadar imajo slab dan.

Navedeno hipotezo sem preverjala s trditvijo napisano v tabeli (5. po vrsti), pod 8. vprašanjem. 60,6 % učencev svojim sošolcem ali prijateljem pove, če imajo slab dan. To hipotezo potrjujem, saj je raziskava pokazala, da več kot polovica učencev pove o svojem slabem dnevu sošolcem. Pokazale so se zanimive razlike med spoloma. Z izračunom Hi-kvadrata, sem ugotovila, da obstajajo statistično značilne razlike med dečki in deklicami, ki imajo slab dan in o tem povedo svojim sošolcem/sošolkam ali drugim prijateljem na šoli. Deklice lažje povedo drugim sošolcem ali učencem, če imajo slab dan, kot dečki. Skleпам, da je to povezano s tem, da se od fantov velikokrat pričakuje, da ne bodo razkrivali svojih čustev, zato o svojem slabem dnevu tudi težje spregovorijo z drugimi. Po drugi strani pa je velikokrat v družbi običajno in pričakovano, da bodo dekleta ali ženske v večji meri povedale, kadar imajo težaven dan.

H5: Večina učencev si želi, da bi bilo več vrstniške pomoči.

Hipotezo sem preverjala z 10. vprašanjem v anketnem vprašalniku. 49,4 % učencev si želi, da bi bilo na šoli več vrstniške pomoči. Zaradi rezultatov, ki pokažejo, da si manj kot 80% otrok želi, da bi bilo več pomoči, moram to hipotezo ovreči. Menim, da je kljub ovrženi hipotezi še vedno veliko število otrok, ki si želi, da bi bilo več pomoči. Zdi se mi pomembno, da se to upošteva in se dela v tej smeri, da bi lahko tisti, ki si to želijo, dobili več pomoči. Med razredi prihaja do statistično značilnih razlik glede želje, da bi bilo na šoli več pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev. Mlajši kot so učenci, več pomoči si želijo od svojih vrstnikov kot starejši učenci višjih razredov. Menim, da je prišlo do razlik pri razredih zato, ker se mlajši učenci zavedajo, da bodo še veliko časa preživeli s sošolci, zato so pričakovanja višja.

4.3 Rezultati in razprava – intervju

Začetek sodelovanja

Iz obeh intervjujev sem ugotovila, da so učitelji tisti, ki otroke spodbujajo, da začnejo sodelovati pri tutorstvu. Učitelji zaznajo, pri katerem predmetu učenec potrebuje pomoč in presodijo, kdo je tisti, ki lahko takšno pomoč nudi. Iz tega se vidi, da imajo učitelji velik vpliv na to, kdo sodeluje ali ne sodeluje pri medvrstniški pomoči. Ta podatek kaže, da imajo učitelji in drugi strokovni delavci na šoli veliko vlogo pri organiziranju in vključevanju otrok v tutorstvo. Poleg tega je zanimivo, da je druga intervjuvanka sama opazila, da nekateri učenci na šoli potrebujejo pomoč. Ta podatek sem želela raziskati zato, ker me je zanimalo, na kakšen način bi lahko še več otrok vključili v organizirano pomoč.

Odnos

Poznanstvo: Obe intervjuvanki sta povedali, da sta se zaradi sodelovanja zblížali s svojo tutorico in da se velikokrat srečujeta in pogovarjata. Iz intervjuja s prvo učenko sem izvedela, da sta se s tutorico poznali že pred začetkom sodelovanja. Povedala je, da skupaj obiskujeta pevski zbor, prav tako pa sta se srečevali na šoli, saj je vedela, da je od nje starejša. Zaradi tutorstva sta se zblížali, ima tudi njeno telefonsko številko in jo občasno pokliče. Druga intervjuvanka je poudarila, da se velikokrat vidita, saj učenka živi v bližini babice. Zanimivo je, da je govorila o tem, da ji je lažje, ko začne spoznavati človeka in se ji nato zdi, da svoje učence pozna že celo življenje. Torej sem iz obeh intervjujev ugotovila, da je predhodno poznanstvo med sodelujočimi pozitiven dejavnik pri njihovem nadaljnjem odnosu in sodelovanju.

Srečanja: Skupno obema učenkama je, da so se srečanja začela zaradi angleščine. Prva intervjuvanka to pomoč prejema, druga pa jo nudi. Druga učenka sodeluje tudi v podaljšanem bivanju, saj tam otrokom iz 1. razreda pomaga pri nalogah. Srečanja torej temeljijo na sodelovanju in tem, da učenci v tem času dobijo pomoč ali jo nudijo svojemu vrstniku. Po besedah obeh so ta srečanja tudi čas za medsebojne pogovore.

Primerjava z učitelji: Zanimiva se mi je zdela primerjava z učitelji, katero je izpostavila prva učenka. Kadar česa ne zna, lažje vpraša svojo tutorico kot učitelje. Povedala je, da se učitelji včasih jezijo nanjo, kadar ima vprašanje. To se mi je zdel pomemben podatek, saj pokaže, da se intervjuvanka počuti bolj sproščeno v odnosu z vrstnico in ji lažje pove svoja vprašanja in dileme.

Prijateljstvo: Iz obeh intervjujev je razvidno, da sta obe učenki omenili prijateljski odnos v

odnosu tutor-prejemnik. Menim, da je pomembno, da v odnosu prevladuje prijateljstvo, saj je ta pozitivna izkušnja lahko dober temelj za zaupanje in napredovanje.

Besede in dejanja: Prva intervjuvanka je poudarila, da ji je všeč, ker je njena tutorica natančna pri razlagi. Zanimivo, da je pojasnila, da ima njun odnos dvosmerno sodelovanje, saj intervjuvanka spomni svojo tutorico, kadar ta kaj pozabi. Tudi iz intervjuja tutorice je razvidno, da je njen odnos z učenci dvosmeren most, saj ji učenci iz nižjih razredov narišejo risbe in jo tudi objamejo. To se mi je zdelo pomembno, saj se lahko tako učenci, ki prejemajo pomoč, sodelujejo v odnosu in lahko vanj tudi oni nekaj prispevajo.

Počutje

Strah: To počutje je predvsem izpostavljala prva intervjuvanka. Povedala je, da se je najprej bala srečanja z tutorico in njene morebitne graje ob nerazumevanju snovi, vendar je kasneje ta strah minil. Njeni strahovi so predvsem povezani z drugimi učenci na šoli, in sicer, da bi drugi učenci na šoli morda izvedeli, kaj se na srečanjih uči in o tem, česa vse ona ne zna. Ugotavljam, da je to pomemben podatek, saj se lahko začne delati na tem, da se pogloblja odnos in zaupanje med sodelujočimi, obenem se mora delati z učenci na šoli, da ne bi prišlo do uresničitve strahov te učenke.

Sram: Obe intervjuvanki sta zaznali to počutje. Prva, ki je v vlogi prejemnika, je zaupala, da jo je včasih sram nekatere stvari vprašati. Druga je to opazila pri svojih učencih, katere postane sram takrat, kadar jim nekaj razlaga, oni pa tega ne razumejo. Velikokrat se zgodi, da se prejemnik pomoči počuti nelagodno, ko prejema pomoč. Zavedanje tega je bistveno, saj se lahko z takšnimi učenci dela v smeri, da se spodbuja občasna sprememba vloge - da tudi prejemnik pomoči nudi pomoč.

Pozitivno: Kljub prej omenjenemu pa sta obe učenki velikokrat poudarjali dobro počutje v sodelujočem odnosu. To sta povedali z besedami: »super« in »fajn«, kar kaže, da se dobro počutita. Odnos, ki temelji na takšnem počutju, je lahko zelo učinkovit in predstavlja učencem veliko več kot zgolj odnos tutor-prejemnik.

Osebna izkušnja

Prepoznavanje svojih veščin: Prva učenka je sama prepoznala svoje vire moči, ugotovila je, da je dobra v matematiki. Povedala je, da bi lahko učila nekoga matematiko. Kadar spodbujamo učence, da prepoznajo svoja močna področja, ugotovimo stvari, ki jih pred tem nismo vedeli. Zaradi tega bi lahko bila učenka vključena v tutorstvo v obratni vlogi, in sicer, da bi učila matematiko druge vrstnike.

Pomoč drugim: Obe učenki sta govorili o tem, kako sami pomagata drugim. Prva intervjuvanka je izpostavila to, da je svoji tutorici in njenim sošolcem ob neki priložnosti razložila matematiko in jim pomagala pri domači nalogi. Druga intervjuvanka pa je opisala svoje doživljanje v zvezi z nudenjem pomoči, in sicer, da rada pomaga drugim.

Pomoč od drugih: Iz besed obeh intervjuvank je razvidno, da sta že bili deležni pomoči s strani drugih. Učenka, s katero sem opravila prvi intervju, je omenila primer, da je imela poškodovano nogo. O tem je povedala drugim učencem in jih prosila za pomoč in ko jo je prejela, jo je to osrečilo. Druga intervjuvanka je poudarila dejstvo, da se od otrok, ki so sicer mlajši od nje, lahko veliko nauči in da velikokrat vedo več kot ona. Iz teh dveh izjav je razvidno, kako pomembna je medvrstniška pomoč na šoli, saj so otroci ves čas v interakciji s svojimi vrstniki in jim je pomembno, kako ravnajo z njimi.

Medsebojna pomoč

Več tutorstva: Zanimivo je, da sta obe učenki opazili, da je na šoli premalo tutorstva. Učenka, ki je sama tutorica, je povedala, da se na šoli ne govori dovolj o možnosti tutorstva. Izpostavila je pomembnost tega, da si sošolci medsebojno pomagajo. Prva učenka je poudarila, da bi več tutorstva vodilo do lepših ocen. To zavedanje vodi do razmišljanja, kako bi na šoli vzpostavili več takšnega organiziranega sodelovanja.

Več medsebojne pomoči: Obe intervjuvanki se strinjata, da je premalo medvrstniške pomoči v raznih težavah oz. stiskah. Poudarjata, da bi takšne pomoči moralo biti več. Tudi to je tema, ki odpira nova področja raziskovanja in delovanja v tej smeri.

Primeri pomoči in razlike med učenci: Učenki sta govorili na kakšen način bi si otroci lahko medsebojno pomagali. Obe sta poudarili, da bi si morali sošolci medsebojno več pomagati - prva je celo menila, da je takšna pomoč potrebna, kadar je nekdo žalosten. Prva intervjuvanka je kot primer navedla, da si lahko dva, ki imata težave pri posameznih predmetih, medsebojno pomagata. Druga učenka pa je izpostavila pomembno dejstvo, da se ne bi smeli zanimati samo zase, ampak tudi za druge. Zanimivo je, da sta obe intervjuvanki sami že zastavili idejo, kako bi moralo biti v primeru medsebojne pomoči.

Motivacijski dejavniki

Vpliv staršev: Obe učenki dobivata spodbude staršev oz. domačih, da pomagata drugim, kadar vidita, da nekdo potrebuje pomoč. Prav tako je druga intervjuvanka poudarila, da ji doma velikokrat govorijo o tem, da je pomagati prav. Starši in drugi bližnji lahko zelo vplivajo na otrokovo željo priskočiti na pomoč drugemu.

Vpliv učiteljev: Iz besed obeh učenk je razvidno, da jih k pomoči spodbuja tudi razredničarka, ki je v šoli odgovorna za svoj razred in vzdušje v njem. Pri spodbudi drugih učiteljev sta se odgovora razlikovala. Prvi učenki se zdi, da učitelji spodbujajo k pomoči, drugi pa se zdi, da učitelji ne vedo točno, kaj se z učenci dogaja in večino časa posvetijo temu, da jih zgolj spodbujajo k učenju.

Vpliv drugih: Tukaj gre za ljudi, katere intervjuvanki nista konkretno izpostavili, ampak se verjetno nanaša na ljudi, ki so prisotni v njunem življenju. Prva intervjuvanka je povedala, da pomaga, kadar jo kdo prosi za pomoč. Druga učenka pa je razložila, da je zrasla v okolju, kjer so jo drugi spodbujali, naj pomaga.

Notranji občutek: Gre za občutek, ki v posamezniku vzbudi željo, da bi pomagal. Prva učenka je povedala, da kadar opazi koga žalostnega, se ji ta zasmili in jo to spodbudi k pomoči. Druga učenka je motivacijo videla v sebi, saj je poudarila, da se počuti dobro, kadar pomaga. To sta dva vidika, ki predstavita to *notranjo motivacijo*, ki človeka navede k pomoči. Ne glede na to, kaj koga notranje spodbuja, je pomembno delati na tem, saj lahko tako omogočimo, da se pomoč izvaja v večjem obsegu.

Zaviranje motivacije: Druga intervjuvanka je izpostavila pomembno dejstvo, in sicer, da imajo nekateri predsodke do drugih in jim zaradi tega ne želijo pomagati. To dejstvo kaže na potrebo odpravljanja predsodkov na šoli, da ne bo ovire v sodelovanju.

Predlogi

V tem delu intervjuja sem učenki vprašala, kaj bi učenci rabili za motivacijo, da bi si med sabo več pomagali. Nad tema odgovoroma sem bila prijetno presenečena, saj sta obe intervjuvanki našli zanimive predloge. Strinjali sta se, da bi se morali o tem več pogovarjati, npr. na razrednih urah ali pa bi ob primerni priložnosti kdo predaval o tej temi. Prva intervjuvanka je predlagala delavnico na to temo, druga pa je mnenja, da bi lahko skozi igre vplivali na učence, da bi več medsebojno sodelovali in si pomagali.

5. Sklepi raziskave

- Kar 97% anketiranih učencev, bi svoje zvezke, učbenike delilo z drugimi na šoli.
- Zgolj 17% anketiranih otrok sodeluje pri tutorstvu oz. medvrstniški pomoči, organizirani na šoli. Hi-kvadrat je pokazal, da so dekleta v večji meri vključene v takšno obliko pomoči.
- 61% anketiranih o svojem slabem dnevu pove svojim sošolcem ali prijateljem. Pri raziskovanju tega pojava so se pojavile razlike v spolu. Z izračunom Hi-kvadrata sem ugotovila, da dekleta to delajo v večji meri.
- Od vseh anketiranih učencev je kar 85% takšnih, ki bi raje imeli slabšo oceno, kot pa izgubili prijatelja. Pojavila se je razlika med razredi, saj sem s Hi-kvadratom izračunala, da je v višjih razredih več takšnih, ki bi raje izgubili prijatelja, kot pa imeli slabšo oceno.
- Skoraj polovica anketiranih osnovnošolcev (49%) želi, da bi bilo več medvrstniške pomoči.
- Pri odgovoru na odprto anketno vprašanje, kakšne vrste pomoči si želijo na šoli, so učenci zapisali, da si predvsem želijo več pomoči pri nalogah in učenju in s tem tudi večje število tutorstev. Želijo si tudi, da bi bili vrstniki bolj prijazni, dostopni in spoštljivi ter da bi bili bolj povezani in si več medsebojno zaupali. Dve dekleti sta predlagali, da bi morali učenci organizirati razne akcije za pomoč drugim. Glede primerjave med razredi pa sem ugotovila, da so tisti iz nižjih razredov pisali več kot tisti iz višjih razredov.
- Iz opravljenih intervjujev sem razbrala, da so učitelji tisti, ki so učenci spodbudili, da sodelujeta v tutorstvu.
- Srečanja, v katerih sodelujeta učenci, so predvsem osredotočeni na učenje, vendar pa so se med njima spletle vezi, ki vplivajo na njun odnos zunaj tega načrtnega sodelovanja.
- Učenci, kateri sem intervjuvala, sta opisali odnos, ki se je vzpostavil med tutorko in prejemnico pomoči. Obe sta povedali, da imata prijateljski odnos in da med njima poteka dvosmerna pomoč. Učenka, ki prejema pomoč, je poudarila, da ji je lažje prositi za razlago svojo tutorko kot učitelje.
- Intervjuvani sta počutje v sodelovanju ocenili kot pozitivno, saj sta navajali, da se dobro počutita. Kljub temu je učenka, ki prejema pomoč omenila strah pred

sošolci in drugimi na šoli, če bi izvedeli, kaj se na srečanjih uči. Obe sta omenjali sram in sicer je učenka, ki nudi pomoč to opazila pri tistih, katere poučuje. Učenka, ki je v vlogi prejemnice pomoči, je te občutke zaznala pri sebi.

- Obe intervjuvani sta omenili primere, kako sami pomagata drugim in kako drugi pomagajo njima. Učenka, ki prejema pomoč, je izrazila željo, da bi sama učila matematiko, saj je to njeno močno področje.
- Učenki sta poudarili, da bi moralo biti na šoli več tutorstva in druge medvrstniške pomoči. Obe se strinjata, da je pomoči v primeru težav in raznih stisk premalo.
- Intervjuvanima motivacijo za pomoč drugim predstavlja spodbuda staršev in domačih, spodbuda razredničarke in drugih učiteljev ter notranji občutek za sočloveka. Učenka, ki nudi pomoč, je povedala, da imajo nekateri predsodke in jih to ovira pri nudenju pomoči.
- Sami sta povedali nekaj predlogov, s katerimi bi medvrstniško pomoč na šoli povečali, in sicer, da bi se o tem več pogovarjali, da bi organizirali delavnice in igre.

6. Predlogi

- Predstavitev dobljenih rezultatov anketnega vprašalnika in intervjujev na šolski konferenci v mesecu juniju 2018.
- Ozaveščanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev na šoli o pomembnosti tutorstva in medvrstniške pomoči, ki poteka na šoli.
- Izobraževanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev na šoli za boljše usmerjanje učencev k medsebojni pomoči v težavnih situacijah.
- Organizacija predavanja za starše, v katerem bi se poudarila pomembnost tutorstva in medsebojne pomoči. Predstavili bi jim namen tutorstva, torej njegov prispevek k izboljšanju ocen in odnosov med učenci. Starši naj ne bi svoje otroke spodbujali le k tutorstvu ampak tudi k medvrstniški pomoči nasploh.
- Ozaveščanje učencev o tem kaj je tutorstvo, kdo lahko v njem sodeluje in kako jim lahko takšno sodelovanje koristi. Spodbujanje učencev, da se v večji meri vključijo v tutorstvo.
- Organizacija delavnice, kjer se v posameznih razredih prikaže, kako si lahko medsebojno pomagajo in predstavi pomen neformalne pomoči, ki bi med njimi potekala. Učenci naj bi v delavnici aktivno sodelovali, tako da bi razgnili svoje dileme in vprašanja v zvezi s tem.
- Predavanja za učence s strani raznih strokovnih delavcev (socialni delavci, specialni pedagogi, učitelji, psihologi itd.), ki bi razložili medvrstniško pomoč iz svojega zornega kota.
- Krepitev odnosa med tutorji in poučevanimi, tako da bi se večkrat organiziralo srečanje, na katerega bi prišli vsi, ki sodelujejo v takšni obliki pomoči. Na srečanju bi z raznimi igrami krepili ta odnos, obenem pa izpostavili težave, ki se pojavljajo ter podali predloge za spoprijemanje z njimi.
- Iskanje načinov, kako občasno spreminjati vlogo prejemnika pomoči. Za začetek naj bi ugotovili učenčeva močna področja in poskrbeli, da je učenec-prejemnik v obratni vlogi.
- Spodbujanje učencev, da sami organizirajo razne delavnice ali akcije, v katerih se krepijo njihovi odnosi in iskanje prostorov, v katerih bi bilo to mogoče izvajati.

7. Uporabljena literatura

Adolescent health. (b.d.). Pridobljeno 15.4. 2018 s strani

http://www.who.int/topics/adolescent_health/en/

Bajzek, J. (2008). *Odiseja mladih: sociološka raziskava o mladini*. Radovljica: Didakta

Baker W., E. (2000). Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. *American Sociological Review*, 65/1, 19-51.

Berndt, T. J. (1996). Friends influence on school adjustment: A motivational analysis. V J. Juvonen & K. R. Wentzel (ur.), *Social motivation: Understanding children's school adjustment* (str. 248-278). New York: Cambridge University Press.

Brazelton, T., B. (1999). *Čustveni in vedenjski razvoj vašega otroka*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Burcar, L. (2012). Vztrajanje pri nedolžnosti otroštva. *Časopis za kritiko znanosti*, letnik 40, št. 249, str. 149-164.

Čačinovič Vogričič, G. (1998). *Psihologija družine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2008a). *Programske smernice. Svetovalna služba v Osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2008b). *Soustvarjanje v šoli: učenje kot pogovor*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2013). Otrokov glas v procesu učenja in pomoči. Priročnik za vrtce, šole in starše. V T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Spoštovanje otroštva* (str.) Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Dogenik, S. (2011). Mladostnik ali kratek sprehod skozi zgodovino mladostniškega obdobja. V T. Beočanin, M. Cepin, S. Dogenik, M. Guček, I. Mrak Merhar in P. Pucelj Lukan (ur.) *Mladinsko delo v teoriji in praksi* (str 1-16). Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

Forget, J. M. (2002). *Poti adolescence*. Ljubljana: Oka Otroška knjiga.

Gladek, N., A. (2015). *ABC prostovoljstva v šolah: priročnik za mentorje in koordinatorje prostovoljcev v šolah*. Ljubljana: Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva.

- Gostečnik C., Pahole M., Ružič, M. (1999). *Biti mladostnikom starši*. Ljubljana: Frančiškanski družinski inštitut.
- Grebenc, V., Kvaternik, I., Kodele, T., Rihter, L. (2010). *Pogovarjajmo se: Skupnostni pristop v šoli*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Harris, J., R. (2007). *Otroka oblikujejo vrstniki: Sporočilo za starše, ki precenjujejo svoj vpliv*. Ljubljana: Orbis.
- Horvat, L., Magajna, L. (1989). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: DZS.
- Hough, M. (2002). *A practical approach to counselling*. Harlow: Pearson Education.
- Končnik-Goršič, N. (2004). *Moj otrok odrasča*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Košir, K. (2013). *Socialni odnosi v šoli*. Maribor: Subkulturni azil, zavod za umetniško produkcijo in založništvo.
- Kuščer-Perger, M. (1999). *Šola in otrokov razvoj*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Loreman T. (2009). *Respecting childhood*. United Kingdom: Bloomsbury Publishing.
- Marentič Požarnik, B., Konvalnika, K. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.
- Mikuš Kos, A. (1991). *Šola in duševno zdravje*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Milošević, V. (1981). Socialno delo na področju vzgoje in izobraževanja. V V. Bano (ur.), *Vloga socialnega delavca v osnovni šoli* (str. 14-19) Ljubljana: Višja šola za socialne delavce v Ljubljani.
- Musek, J., Pečjak, V. (2001). *Psihologija*. Ljubljana: Studio Educy.
- Norton-Janis, N. (2012). *Mirnejše, lažje, srečnejše starševstvo*. Ljubljana: Vita.
- Novak, H., Žagar, D. (1995). *Obremenitve osnovnošolcev: posledice in vzroki*. Radovljica: Didakta.
- Peklaj, C., Pečjak, S. (2015). *Psihosocialni odnosi v šoli*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Poštrak, M. (2003). Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. *Šolsko svetovalno delo*, 8, 3-4: 32.

Puklek, M. (2000). Osamosvajanje mišljenja in učenja mladostnika v socialnem kontekstu šole. *Sodobna pedagogika*. Letnik 51, št. 4, str. 184-199.

Rubin, Z. (1980). *Children's Friendships*. Cambridge: Harvard University Press.

Shapiro, L. (1999). *Čustvena inteligenca otrok*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Stritih, B. (1981). Socialno delo na področju vzgoje in izobraževanja. V V. Bano (ur.) *Svetovalno delo šolskih socialnih delavcev* (str. 39-49) Ljubljana: Višja šola za socialne delavce v Ljubljani.

Ščuka, V. (2007). *Šolar na poti do sebe*. Radovljica: Didakta.

Trstenjak, A. (1976). *Problemi psihologije*. Ljubljana: Slovenska matica.

Ule, M. (2008). *Za vedno mladi? Socialna psihologija odrasčanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-NPB19) (2007). Ur. l. RS 16/2007.

Zupančič, M. (2004). Predmet in zgodovina razvojne psihologije. V L. Marjanovič Umek, & M. Zupančič (ur.) *Razvojna psihologija* (str. 10) Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut filozofske fakultete.

Žlebnik, L. (1969). *Psihologija otroka in mladostnika. III. DEL*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

White, S., White, B., N. (1979). *Childhood*. United Kingdom: Multimedia Publications.

Wright, J. (2004). Kids as Reading Helpers. A Peer Tutor Training Manual. Pridobljeno 3.5.2018 s strani <http://www.jimwrightonline.com/pdffdocs/prtutor/peerTutorManual.pdf>

8. Priloge

8.1 Anketni vprašalnik

Moje ime je Kaja Flegar in sem študentka Fakultete za socialno delo. V svojem diplomskem delu raziskujem medvrstniško pomoč na Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj in potrebujem tvojo pomoč. Prosim, izpolni anketni vprašalnik in nanj odgovori čim bolj iskreno. Če se ti med odgovarjanjem pojavi kakršno koli vprašanje, se lahko brez zadržkov obrneš name. Vsi tvoji odgovori so anonimni.

1. **RAZRED (obkroži) :** 5. razred, 6. razred, 7. razred, 8. razred, 9. razred
2. **SPOL (obkroži):** dekle fant
3. **Ali posodiš svoje zvezke in učbenike sošolcem/sošolkam ali prijateljem na šoli, če te za to prosijo? (obkroži)**
 - a) Da, skoraj vedno.
 - b) Da, včasih.
 - c) Ne, nikoli.
4. **Ali pomagaš sošolcu/sošolki ali prijatelju na šoli, kadar te prosi za pomoč pri nalogi ali učenju za test? (obkroži)**
 - a) Da, skoraj vedno.
 - b) Da, včasih.
 - c) Ne, nikoli.
5. **Ali želiš pomagati sošolcu/sošolki ali drugemu učencu na šoli, kadar opaziš, da ima težave? (obkroži)**
 - a) Da, skoraj vedno.
 - b) Da, včasih.
 - c) Ne, nikoli.

6. Ali sodeluješ pri medvrstniški pomoči (tutorstvo), ki je organizirana na vaši šoli? (obkroži)

- a) DA
- b) NE

7. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z DA, prosim, izberi trditve, ki velja zate. (obkroži)

- a) Sem tisti/a, ki dajem pomoč.
- b) Sem tisti/a, ki dobivam pomoč.
- c) Sem tisti/a, ki dajem in prav tako dobivam pomoč.

8. Prosim, da v tabeli označiš s križcem trditve, ki držijo ali ne držijo zate.

	DA	NE
Rad/a se družim s sošolci/sošolkami ali drugimi učenci na šoli.		
Menim, da se moji sošolci ali prijatelji na šoli zanimajo za to, kako se počutim.		
Menim, da me moji sošolci ali drugi učenci na šoli spoštujejo.		
Če imam težave, to povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.		
Če imam slab dan, o tem povem svojim sošolcem ali prijateljem na šoli.		

	DA	NE
Kadar sošolci ali prijatelji na šoli opazijo, da imam težave, me o tem vprašajo.		
Če bi sošolce ali druge učence na šoli prosil za pomoč pri nalogi ali učenju za test, bi mi z veseljem pomagali.		
Raje imam slabšo oceno, kot da bi izgubil prijatelja.		

9. Prosim obkroži trditev, ki velja zate.

- a) Menim, da je na šoli premalo pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev.
- b) Menim, da je na šoli dovolj pomoči od sošolcev/sošolk ali drugih učencev.

10. Ali si želiš, da bi bilo na šoli več pomoči od tvojih sošolcev/sošolk ali drugih učencev? (obkroži)

- a) DA
- b) NE
- c) Vseeno mi je.

11. Prosim, napiši, kakšno vrsto pomoči bi želel/a v svojem razredu od sošolcev ali drugih učencev na šoli.

8.2 Intervjuja

8.2.1 Intervju 1

Zakaj si začela sodelovati pri medvrstniški pomoči (tutorstvu)?

Z mamom sva bili na roditeljskem sestanku. Učiteljica je rekla, da mi bi lahko kdo pomago, ker mi angleščina ravno tak ne gre. Jaz sem potem razmislila in povedla učiteljici, ona je pa potem rekla, da bo nekoga našla. Čez nekaj dni mi je učiteljica pokazala in rekla, to je ta deklica, ki te bo učila. Od mene je starejša eno leto in dobima se enkrat na teden.

Kakšen je vaju odnos? Je to prijateljski ali temelji samo na učenju?

Poznava se od prej, ker hodima pevskim skupaj. Dobro se poznava, se mi zdi, pa tudi telefonsko mam od nje, pa se včasih pokličema. Zaj tudi pri pevskih sedima skupaj, pa sva postali tak, ko pravi prijateljci. Na šoli se večkrat srečama in se menima.

Kako se ti počutiš ob tem, ko prejemaš takšno pomoč?

Prvo, ko še nisem vedla, kdo me bo učil, me je bilo strah sem misla: joj kdo bo prišo, ko pa sem njo vidla, pa sem si mislila, o super ona me bo učila! Pa malo me je bilo strah, kaj bo zdaj ona, ali me bo kregala, ko kaj ne znam. Potem pa sem vidla, da je zelo vredna in me ni bilo več strah in bo to šlo vse skozi. Pa malo me je bilo sram, kaj vprašat, samo je drugače ko njo vprašam, pa ko vprašam učiteljico, lažje mi je njej povedat kaj ne znam. Če rečem kaj učiteljici, da ne vem, se včasih dere na nas, če pa povem nje pa ona ni tak. Ona je drugače ful prijazna, pa ko jo kaj vprašam, mi zelo natančno razloži vse ali pa še na tablo napiše. Tak da sem zdaj zelo zadovoljna, počutim se super ko sem z njo. Edino ko vidim, da se na šoli s kom pogovarja, me je malo strah če ona komu govori, kaj jaz ne znam, pa kaj se učima. Najbolj me je strah, da bi to sošolcem povedla, ker oni bi se lahko iz tega norčevali, da mam jaz pomoč.

Kako pa meniš, da se počuti dekle, ki te uči?

Mislim, da tak kr vredna. Vem, da je ona tudi srečna, ko jaz dobim kako dobro oceno pri angleščini.

Kaj lahko ti narediš nekaj za njo ali za druge, v primeru tutorstva?

Včasih, ko ona kaj pozabi, pa jo jaz spomnim, takrat se dobro počutim, ker tak sodelujema. Enkrat so se pri matematiki nekaj v njenem razredu učili, pa so meli vse na tabli napisano.

Jaz sem takrat ravno prišla not, pa sem njej pa eni njeni sošolki pokazala, kak se to zračuna, ker meni gre matematika. Pa tudi pri pevskih je enkrat delala nalogo pri matematiki, potem pa sem ji vse razložila pa ni mogla verjet, kak lahko jaz to znam.

Ali se ti zdi, da je na šoli dovolj tutorstva?

Zdi se mi, da ma malo otrok tutorja, pa se mi zdi to malo premalo, ker bi še sigurno tud kdo drugi to rabo. Moglo bi bit več tega, da bi otroci lahko meli več 4, 5, ker če npr. en razume angleščino, en pa matematiko si lahko med sabo pomagata. Jaz bi lahko koga učila matematiko, ker me gre.

Ali meniš, da je druge medvrstniške pomoči dovolj (pomoč v težavah, stiskah itd.)?

Medsebojne pomoči bi lahko blo včasih več. Mi si v razredu s sošolci dostikrat kaj pomagamo, če je kdo žalosten, pa to vidimo. Če pa je komu vseeno, pa mu tud jaz rečem, naj mu ne bo vseeno, ker je pomembno kak se obnašamo do drugih. Ko sem mela jaz nogo poškodovano, so mi iz mojega razreda, pa iz 6. razreda pomagali po stopnicah. Povedla sem vsem, da rabim pomoč in potem so mi pomagali, pa sem bla srečna da so mi. Svojim sošolcem povem, kaj se dogaja, kakim starejšim pa to ne govorim, da se ne bi norčevali.

Kaj meniš, kaj je nekoga navede na to, da nekomu pomaga? Kaj ga motivira?

Najbolj to, ko vidim, da je nekdo žalosten al pa slabe volje, pa se mi zasmili, pa nočem, da se tak več počuti. Pa tak tud pomaga, če nam kdo reče, da naj mu pomagamo. Meni že starši rekli, da naj pomagam, ko vidim, da so drugi v stiski.

Kako učitelji in drugi na šoli spodbujajo takšno pomoč?

Naša razredničarka nam je rekla, naj si med sabo pomagamo in naj bo več pomoči med nami. Pa drugi učitelji rečejo, da je prav in lepo, da si pomagamo. Večkrat nam kdo reče, naj si pomagamo, ker če je nekdo žalosten, pa mu ne pomaga nobeden, taki postane še bolj tak zagrenjen.

Kaj meniš, kaj bi vi kot učenci rabili, da bi si še lahko bolj pomagali med sabo?

Lahko bi nardili kako delavnico glede tega, pa da bi se o tem več pogovarjali. Tak ko nam pridejo včasih kaj predavat, naprimer socialna delavka o šolah, bi lahko tudi o tem se kaj pogovorili.

8.2.2 Intervju 2

Zakaj si začela sodelovati pri medvrstniški pomoči (tutorstvo)?

»Opazla sem, da nekaterim mojim vrstnikom pa tudi sošolcem, nekatere stvari ne grejo tak dobro, pa ne dobijo nobene pomoči. Učiteljica M me je enkrat vprašala, če bi jaz tudi sodelovala pri tutorstvu, pa sem rekla, da lahko. Pa tudi doma so mi rekli, da je lepo če drugim pomagam. Zdaj sem to že dve leti, eno punco iz mlajšega razreda učim angleščino, drugače pa sem tudi zraven v 1. razredu pri podaljšanem bivanju, pa jim pomagam pri nalogah«.

Kakšen je vaju odnos? Je to prijateljski ali temelji samo na učenju?

Jaz mislim, da kr tak prijateljski. S to punco, ko jo učim, se dostikrat vidima pa se pogovarjama. Je pa res, da se tak ne poznama dobro, tak da težko kaj rečem. Pa ena punca iz prvega razreda, živi blizu moje babice, pa se vedno potem skupaj igrata. Vedno ko pridem v 1. razred, me takoj pridejo objet in me ne spustijo 5 minut.

Kako se ti počutiš ob tem, ko nudiš takšno pomoč?

Prvič tak ko koga srečam, mi je tak malo nerodno, potem pa ko spoznavat človeka, pa mi je lažje. Nekak se mi potem zdi fajn, se mi zdi, ko da bi se s tistim že celo življenje poznala. Dobro se počutim, ker vem da sem naredla dobro delo.

Kako pa meniš, da se počutijo tisti, ki jih učiš?

Včasih ko morem komu kaj večkrat razložiti, mislim, da jih malo sram postane, jim je tak malo nerodno. Včasih začnejo kar nekaj druga delat, ker jih postane sram. Pomagam jim dokler ne razumejo, pa jim rečem, da jim bom vse lepo razložila.

Kaj lahko drugi naredijo nekaj zate v primeru tutorstva?

Dostikrat mi kaj lepega rečejo pa mi dan polepšajo. V 1. razredu mi dostikrat narišejo risbice in potem so veseli, če si jaz to shranim. Včasih eni, ki so mlajši od mene vejo več kot jaz, pa se naučim kaj novega od njih.

Ali se ti zdi, da je na šoli dovolj tutorstva?

O tutorstvu se na šoli nena veliko govori, pa mislim da bi blo boljše, da bi se malo več. Pa mislim tudi, da dosti otrok ne ve, da ima možnost biti tutor, al pa da ga kdo poučuje. Boljše bi blo, da ne bi samo učitelji pomagali, ampak da bi tudi sošolci pomagali sošolcem, ker

vejo snov, natanko kaj se učimo. Moglo bi bit več tega. Jaz bi tud sama hotela bit še večim otrokom tutorica, ker me to veseli.

Ali meniš, da je druge medvrstniške pomoči dovolj (pomoč v težavah, stiskah itd.) ?

Hm, to pa morem prav razmislit. Na šoli na splošno mislim, da je tega premalo, lahko bi več pomagali drug drugemu. Jaz za sebe vem, da rada pomagam, za ostale pa ne vem. Eni zelo pač radi pomagajo, enim pa je vseeno za druge. Tud če ma kdo posebne potrebe, za to večinoma učitelji poskrbijo. Mislim, da bi mogli nekateri, ne se brigat samo za sebe, ampak da bi tuji drugim pomagali. Eni nočejo včasih povedat, da imajo težavo, ampak se prav viji kak se obnašajo in drugi se na to ne ozirajo.

Kaj meniš, kaj je nekoga navede na to, da nekomu pomaga? Kaj ga motivira?

Meni mama in ata vedno govorita, da je prav pomagat, zato pač ko vidim, da ko so kaki revni al pa kake akcije za oblačila, jaz vedno dam kako stvar. Tudi če samo eno. Tak sem že v okolju zrasla, da rada pomagam. Potem se tudi dobro počutim, ker sem nardila neko dobro delo. Se mi pa zdi, da majo eni predsodke o drugih in potem se sploh nočejo ukvarjat z njim al pa ga ne marajo. Vsak otrok si zasluži pomoč

Kako učitelji in drugi na šoli spodbujajo takšno pomoč?

Ja to pa ja. Naša razredničarka, da si naj pomagamo, če komu kaj ne gre al pa da ima kakšne težave. Dostikrat učitelji ne vejo kaj se z nami dogaja, tak da nas take stvari ne sprašujejo pa tudi ne omenjajo, bolj govorijo glede učenja.

Kaj meniš, kaj bi vi kot učenci rabili, da bi si še lahko bolj pomagali med sabo?

Mogoče bi mogli o tem na kakih razrednih urah več govorit. Lahko bi meli kake igre, ker se mi zdi, da to vpliva na učence, pa bi iz tega se lahko kaj naučili o pomoči.

8.3 Kodiranje

8.3.1 Določitev enot kodiranja

(A- enote za intervju 1, B-enota za intervju 2)

Intervju 1

- A1. Z mambo na roditeljskem sestanku
- A2. Učiteljica predlaga, da mi nekdo pomaga pri angleščini
- A3. Razmislek in pogovor z učiteljico
- A4. Učiteljica pokaže in predstavi dekle (tutorico)
- A5. Od mene je starejša eno leto
- A6. Dobiva se enkrat na teden
- A7. Poznava se od prej, hodiva skupaj k pevskemu zboru.
- A8. Dobro se poznata, od nje ima telefonsko številko.
- A9. Pri pevskih vajah sediva skupaj.
- A10. Postali sva pravi prijateljici
- A11. Na šoli se srečujeva in se pogovarjata
- A12. Najprej me je bilo strah, kdo me bo učil, mislila sem: »joj, kdo bo prišel«
- A13. Ko sem videla njo, sem si mislila, da je super, da me bo ona učila
- A14. Malo me je bilo strah, če se bo name kregala, ko česa ne znam
- A15. Videla sem, da je zelo v redu in me ni bilo več strah
- A16. Malo me je bilo sram, kaj lahko vprašam
- A17. Lažje je vprašati njo, kot pa vprašati učiteljico
- A18. Če povem učiteljici, kaj ne znam, se včasih na nas krega.
- A19. Zelo je prijazna
- A20. Vse mi natančno razloži in napiše na tablo, ko jo kaj vprašam.

- A21. Zdaj sem zelo zadovoljna
- A22. Počutim se super z njo
- A23. Ko vidim, da se na šoli s kom pogovarja, me je strah, če komu govori o tem kaj se uči
- A24. Strah me je, da bi sošolcem povedla, ker bi se norčevali iz tega, da imam pomoč
- A25. Mislim, da se v redu počuti
- A26. Vem, da je srečna, ko dobim dobro oceno pri angleščini
- A27. Včasih ona kaj pozabi, pa jo jaz spomnim.
- A28. Dobro se počutim, ko tako sodelujeva.
- A29. Enkrat so se pri matematiki nekaj učili in to imeli napisano na tabli
- A30. Prišla sem v razred in njej in njeni sošolki razložila, kako se nekaj izračuna.
- A31. Meni gre matematika
- A32. Pri pevskih je delal nalogo pri matematiki, jaz sem ji pomagala.
- A33. Ni mogla verjeti, da jaz to znam.
- A34. Malo otrok ima tutorja
- A35. Zdi se mi premalo, sigurno bi še kdo drug rabil pomoč
- A36. Tutorstva bi moglo biti več, da bi otroci imeli štirke in petke.
- A37. Če nekdo ne razume angleščine, drugi pa ne matematike, si lahko medsebojno pomagata.
- A38. Jaz bi lahko koga učila matematiko, ker mi gre.
- A39. Medsebojne pomoči bi lahko bilo več.
- A40. V razredu si med sabo pomagamo, če vidimo, da je kdo žalosten.
- A41. Če je komu vseeno, mu jaz povem naj mu ne bo vseeno, ker je pomembno, kako se obnašamo do drugih.
- A42. Ko sem imela nogo poškodovano, so mi iz mojega in iz 6. razreda pomagali.

- A43. Bila sem srečna, da mi pomagajo.
- A44. Povedla sem vsem in so mi pomagali.
- A45. Starejšim to ne govorim, ker bi se norčevali
- A46. Ko vidim, da je nekdo žalosten ali pa slabe volje, se mi zasmili.
- A47. Pomaga nam, če nekdo reče naj mu pomagamo.
- A48. Meni so že starši rekli, naj pomagam, če so drugi v stiski.
- A49. Naša razredničarka pravi, naj si med seboj pomagamo in naj bo več pomoči med nami.
- A50. Učitelji rečejo, da je lepo, da si pomagamo.
- A51. Večkrat nam kdo reče, naj si pomagamo.
- A52. Če je nekdo žalosten, pa mu nobeden ne pomaga, taki postane še bolj zagrenjen.
- A53. Lahko bi naredili delavnico.
- A54. Lahko bi se več o tem pogovarjali.
- A55. Ko nam pridejo včasih kaj predavat, bi lahko tudi o tem kaj govorili.

Intervju 2

- B1. Opazila sem, da nekaterim sošolcem, vrstnikom stvari ne gredo tako dobro, da nimajo nobene pomoči
- B2. Učiteljica me je vprašala, če bi sodelovala pri tutorstvu.
- B3. Doma so mi rekli, da je lepo če pomagam-
- B4. Zdaj sem že dve leti (tutorka)
- B5. Eno punco iz mlajšega razreda učim angleščino
- B6. V 1. razredu pri podaljšanem bivanju, pomagam pri nalogah
- B7. Mislim, da je tak prijateljski
- B8. S punco, ki jo učim se večkrat vidiva in se pogovarjava

- B9. Res je, da se ne pozna tako dobro, tako da težko rečem
- B10. Punca iz prvega razreda živi blizu babice in se skupaj igrava
- B11. Vedno ko pridem v 1. razred, me pridejo objeti
- B12. Prvič ko koga srečam, mi je nerodno.
- B13. Ko ga začnem spoznavati, mi je lažje.
- B14. Zdi se mi »fajn«.
- B15. Kot da bi se že celo življenje poznala.
- B16. Dobro se počutim, ker sem naredila dobro delo.
- B17. Včasih ko jim kaj večkrat razložim, jih postane sram.
- B18. Malo jim je nerodno.
- B19. Včasih delajo kaj druga, ko jih je sram.
- B20. Pomagam jim, dokler ne razumejo.
- B21. Velikokrat mi rečejo kaj lepega, dan mi polepšajo.
- B22. V prvem razredu mi narišejo risbice.
- B23. Veseli so, če si shranim risbice.
- B24. Včasih tisti, ki so mlajši od mene, vedo več kot jaz in se od njih naučim.
- B25. O tutorstvu se na šoli ne govori veliko, boljše bi bilo, če bi se več.
- B26. Veliko otrok ne ve, da ima možnost biti tutor ali pa da ga kdo poučuje.
- B27. Boljše bi bilo, da ne bi samo učitelji pomagali, ampak sošolci sošolcu.
- B28. Moralo bi biti več tega.
- B29. Jaz bi tudi hotela biti tutorka več otrokom, ker me to veseli.
- B30. To morem prav razmisliti.
- B31. Na šoli nasploh je tega premalo.
- B32. Lahko bi več pomagali drug drugemu.

- B33. Jaz za sebe vem, da rada pomagam, za druge ne vem.
- B34. Nekateri zelo radi pomagajo, nekaterim je vseeno za druge.
- B35. Če ima kdo posebne potrebe, za to večinoma poskrbijo učitelji.
- B36. Mislim, da bi nekateri morali pomagati drugim, ne se samo brigati zase.
- B37. Nekateri nočejo povedati, da imajo težavo, ker se vidi kako se obnašajo.
- B38. Mama in ata vedno govorita, da je prav pomagat.
- B39. Ko vidim akcije za oblačila, da je kdo reven, vedno darujem stvari
- B40. Zrasla sem v takšnem okolju, da rada pomagam.
- B41. Dobro se počutim, da sem naredila dobro delo.
- B42. Zdi se mi, da imajo nekateri predsodke in se nočejo ukvarjati z drugimi.
- B43. Vsak otrok si zasluži pomoč.
- B44. Naša razredničarka pravi, naj si pomagamo, če komu kaj ne gre ali ima težave.
- B45. Velikokrat učitelji ne vedo kaj se z nami dogaja, tako da nas takšne stvari ne sprašujejo.
- B46. Bolj govorijo glede učenja.
- B47. Morali bi o tem govoriti na razrednih urah.
- B48. Lahko bi imeli igre, ker to vpliva na učence, bi se iz tega naučili kaj več o pomoči.

8.3.2 Odprto kodiranje

Intervju 1

Tabela 22: Odprto kodiranje intervjuja 1

Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija
A1. Z mamom na roditeljskem sestanku	Roditeljski sestanek		Začetek sodelovanja
A2. Učiteljica predlaga, da mi nekdo pomaga pri angleščini	Učiteljica predlaga tutorstvo		Začetek sodelovanja
A3. Razmislek in pogovor z učiteljico	Pogovor z učiteljico		Začetek sodelovanja
A4. Učiteljica pokaže in predstavi dekle (tutorko)	Učiteljica predstavi učenko		Začetek sodelovanja
A5. Od mene je starejša eno leto	Starejša oseba	Poznanstvo	Odnos
A6. Dobiva se enkrat na teden	Tedenska srečanja	Srečanja	Odnos
A7. Poznava se od prej, hodiva skupaj k pevskemu zboru.	Pevski zbor	Poznanstvo	Odnos
A8. Dobro se poznata, od nje ima telefonsko številko.	Telefonska številka	Poznanstvo	Odnos
A9. Pri pevskih vajah sediva skupaj.	Pevski zbor	Poznanstvo	Odnos
A10. Postali sva pravi prijateljici		Prijateljstvo	Odnos
A11. Na šoli se srečujeva in se	Pogovor	Srečanja	Odnos

pogovarjata			
A12. Najprej me je bilo strah, kdo me bo učil, mislila sem: »joj, kdo bo prišel«	Strah ob srečanju	Strah	Počutje
A13. Ko sem videla njo, sem si mislila, da je super, da me bo ona učila	»super« počutje	Pozitivno	Počutje
A14. Malo me je bilo strah, če se bo name kregala, ko česa ne znam	Strah pred grajo	Strah	Počutje
A15. Videla sem, da je zelo v redu in me ni bilo več strah	Strah izgine	Strah	Počutje
A16. Malo me je bilo sram, kaj lahko vprašam	Sram vprašati	Sram	Počutje
A17. Lažje je vprašati njo, kot pa vprašati učiteljico	Lažje vprašati tutorico	Primerjava z učitelji	Odnos
A18. Če povem učiteljici, kaj ne znam, se včasih na nas krega.	Učiteljica se krega	Primerjava z učitelji	Odnos
A19. Zelo je prijazna	Prijaznost	Dejanja	Odnos
A20. Vse mi natančno razloži in napiše na tablo, ko jo kaj vprašam.	Natančna pri razlagi	Besede	Odnos
A21. Zdaj sem zelo	Zelo zadovoljna	Pozitivno	Počutje

zadovoljna			
A22. Počutim se super z njo	»super« počutje	Pozitivno	Počutje
A23. Ko vidim, da se na šoli s kom pogovarja, me je strah, če komu govori o tem kaj se uči	Strah pred drugimi učenci	Strah	Počutje
A24. Strah me je, da bi sošolcem povedla, ker bi se norčevali iz tega, da imam pomoč	Strah pred sošolci	Strah	Počutje
A25. Mislim, da se v redu počuti	V redu počutje	Pozitivno	Počutje
A26. Vem, da je srečna, ko dobim dobro oceno pri angleščini	Sreča	Pozitivno	Počutje
A27. Včasih ona kaj pozabi, pa jo jaz spomnim.	Dvosmerna pomoč	Dejanja	Odnos
A28. Dobro se počutim, ko tako sodelujeva.	Dobro počutje	Pozitivno	Počutje
A29. Enkrat so se pri matematiki nekaj učili in to imeli napisano na tabli	Pomoč pri matematiki	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
A30. Prišla sem v razred in njej in njeni sošolki	Pomoč pri matematiki	Pomoč drugim	Osebna izkušnja

razložila, kako se nekaj izračuna.			
A31. Meni gre matematika	Dobra v matematiki	Prepoznavanje svojih veščin	Osebna izkušnja
A32. Pri pevskih je delal nalogo pri matematiki, jaz sem ji pomagala.	Pomoč pri nalogi	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
A33. Ni mogla verjeti, da jaz to znam.	Ni verjela, da zna	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
A34. Malo otrok ima tutorja	Malo tutorstva	Več tutorstva	Medsebojna pomoč
A35. Zdi se mi premalo, sigurno bi še kdo drug rabil pomoč	Premalo pomoči	Več medsebojne pomoči	Medsebojna pomoč
A36. Tutorstva bi moglo biti več, da bi otroci imeli štirke in petke.	Tutorstvo za boljše ocene	Več tutorstva	Medsebojna pomoč
A37. Če nekdo ne razume angleščine, drugi pa ne matematike, si lahko medsebojno pomagata.	Pomoč pri predmetih	Primeri pomoči	Medsebojna pomoč
A38. Jaz bi lahko koga učila matematiko, ker mi gre.	Učenje matematike	Prepoznavanje svojih veščin	Osebna izkušnja
A39. Medsebojne pomoči bi lahko bilo	Premalo pomoči	Več medsebojne pomoči	Medsebojna pomoč

več.			
A40. V razredu si med sabo pomagamo, če vidimo, da je kdo žalosten.	Pomoč v razredu	Primeri pomoči	Medsebojna pomoč
A41. Če je komu vseeno, mu jaz povem naj mu ne bo vseeno, ker je pomembno, kako se obnašamo do drugih.	Pomembnost obnašanja	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
A42. Ko sem imela nogo poškodovano, so mi iz mojega in iz 6. razreda pomagali.	Pomoč pri poškodbi	Pomoč od drugih	Osebna izkušnja
A43. Bila sem srečna, da mi pomagajo.	Sreča	Pozitivno	Počutje
A44. Povedla sem vsem in so mi pomagali.	Povedala drugim, da rabi pomoč	Pomoč od drugih	Osebna izkušnja
A45. Starejšim to ne govorim, ker bi se norčevali	Norčevanje	Sram	Počutje
A46. Ko vidim, da je nekdo žalosten ali pa slabe volje, se mi zasmili.	Smiljenje	Notranji občutek	Motivacijski dejavniki pomoči
A47. Pomaga nam, če nekdo reče naj mu pomagamo.	Prošnja za pomoč	Vpliv drugih	Motivacijski dejavniki pomoči
A48. Meni so že	Spodbuda staršev k	Vpliv staršev	Motivacijski

starši rekli, naj pomagam, če so drugi v stiski.	pomoči		dejavniki pomoči
A49. Naša razredničarka pravi, naj si med seboj pomagamo in naj bo več pomoči med nami.	Spodbuda razredničarke k pomoči	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
A50. Učitelji rečejo, da je lepo, da si pomagamo.	Spodbuda učiteljev k pomoči	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
A51. Večkrat nam kdo reče, naj si pomagamo.	Spodbuda drugih k pomoči	Vpliv drugih	Motivacijski dejavniki pomoči
A52. Če je nekdo žalosten, pa mu nobeden ne pomaga, taki postane še bolj zagrenjen.	Zagrenjenost ob ne-pomoči.	Vpliv drugih	Motivacijski dejavniki pomoči
A53. Lahko bi naredili delavnico.	Delavnica		Predlogi
A54. Lahko bi se več o tem pogovarjali.	Pogovor		Predlogi
A55. Ko nam pridejo včasih kaj predavat, bi lahko tudi o tem kaj govorili.	Predavanje		Predlogi

Intervju 2

Tabela 23: Odprto kodiranje intervjuja 2

Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija
B1. Opazila sem, da nekaterim sošolcem, vrstnikom stvari ne gredo tako dobro, da nimajo nobene pomoči	Opazila, da vrstniki rabijo pomoč		Začetek sodelovanja
B2. Učiteljica me je vprašala, če bi sodelovala pri tutorstvu.	Učiteljica predlaga tutorstvo		Začetek sodelovanja
B3. Doma so mi rekli, da je lepo če pomagam-	Spodbuda staršev k pomoči	Vpliv staršev	Motivacija za pomoč
B4. Zdaj sem že dve leti (tutorka)	Dvoletno tutorstvo	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
B5. Eno punco iz mlajšega razreda učim angleščino	Učenje angleščine	Srečanja	Odnos
B6. V 1. razredu pri podaljšanem bivanju, pomagam pri nalogah	Pomoč pri nalogah	Srečanja	Odnos
B7. Mislim, da je tak prijateljski		Prijateljstvo	Odnos
B8. S punco, ki jo učim se večkrat vidiva in se pogovarjava	Pogovor	Srečanja	Odnos
B9. Res je, da se ne poznavam tako dobro,	Slabo poznanstvo	Poznanstvo	Odnos

tako da težko rečem			
B10. Punca iz prvega razreda živi blizu babice in se skupaj igra	Bližina bivanja	Poznanstvo	Odnos
B11. Vedno ko pridem v 1. razred, me pridejo objeti	Objemi	Dejanja	Odnos
B12. Prvič ko koga srečam, mi je nerodno.	Nerodno	Sram	Počutje
B13. Ko ga začnem spoznavati, mi je lažje.	Spoznavanje	Poznanstvo	Odnos
B14. Zdi se mi »fajn«.	»fajn« občutek	Pozitivno	Počutje
B15. Kot da bi se že celo življenje poznala.	Občutek poznavanja vso življenje	Poznanstvo	Odnos
B16. Dobro se počutim, ker sem naredila dobro delo.	Dobro počutje	Pozitivno	Počutje
B17. Včasih ko jim kaj večkrat razložim, jih postane sram.	Sram ob razlagi	Sram	Počutje
B18. Malo jim je nerodno.	Nerodno	Sram	Počutje
B19. Včasih delajo kaj druga, ko jih je sram.	Zaradi sramu, počnejo nekaj drugega	Sram	Počutje
B20. Pomagam jim, dokler ne razumejo.	Pomoč pri razumevanju	Dejanja	Odnos
B21. Velikokrat mi	Lepe besede	Besede	Odnos

rečejo kaj lepega, dan mi polepšajo.			
B22. V prvem razredu mi narišejo risbice.	Risanje risbic	Dejanja	Odnos
B23. Veseli so, če si shranim risbice.	Veselje	Pozitivno	Počutje
B24. Včasih tisti, ki so mlajši od mene, vedo več kot jaz in se od njih naučim.	Mlajši vedo več	Pomoč od drugih	Osebna izkušnja
B25. O tutorstvu se na šoli ne govori veliko, boljše bi bilo, če bi se več.	Malo govora o tutorstvu	Več tutorstva	Medsebojna pomoč
B26. Veliko otrok ne ve, da ima možnost biti tutor ali pa da ga kdo poučuje.	Otroci ne vedo o tutorstvu	Več tutorstva	Medsebojna pomoč
B27. Boljše bi bilo, da ne bi samo učitelji pomagali, ampak sošolci sošolcu.	Pomoč med sošolci	Primeri pomoči	Medsebojna pomoč
B28. Moralo bi biti več tega.	Več pomoči	Več medsebojne pomoči	Medsebojna pomoč
B29. Jaz bi tudi hotela biti tutorka več otrokom, ker me to veseli.	Želja po tutorstvu	Več tutorstva	Medsebojna pomoč
B30. To morem prav razmisliti.	Razmislek	Več medsebojne pomoči	Medsebojna pomoč
B31. Na šoli nasploh	Premalo pomoči	Več medsebojne	Medsebojna pomoč

je tega premalo.		pomoči	
B32. Lahko bi več pomagali drug drugemu.	Več pomoči	Več medsebojne pomoči	Medsebojna pomoč
B33. Jaz za sebe vem, da rada pomagam, za druge ne vem.	Rada pomagam	Pomoč drugim	Osebna izkušnja
B34. Nekateri zelo radi pomagajo, nekaterim je vseeno za druge.	Nekateri pomagajo, drugi ne	Razlike med učenci	Medsebojna pomoč
B35. Če ima kdo posebne potrebe, za to večinoma poskrbijo učitelji.	Učitelji poskrbijo za otroke s posebnimi potrebami	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
B36. Mislim, da bi nekateri morali pomagati drugim, ne se samo brigati zase.	Ne zanimaj zase, pomagaj drugim	Primeri pomoči	Medsebojna pomoč
B37. Nekateri nočejo povedati, da imajo težavo, ker se vidi kako se obnašajo.	Ne povedo o težavah	Razlike med učenci	Medsebojna pomoč
B38. Mama in ata vedno govorita, da je prav pomagat.	Spodbuda staršev k pomoči	Vpliv staršev	Motivacijski dejavniki pomoči
B39. Ko vidim akcije za oblačila, da je kdo reven, vedno darujem stvari	Organizirane akcije	Vpliv drugih	Motivacijski dejavniki pomoči
B40. Zrasla sem v	Okolje	Vpliv drugih	Motivacijski

takšnem okolju, da rada pomagam.			dejavniki pomoči
B41. Dobro se počutim, da sem naredila dobro delo.	Dobro delo	Notranji občutek	Motivacijski dejavniki pomoči
B42. Zdi se mi, da imajo nekateri predsodke in se nočejo ukvarjati z drugimi.	Predsodki	Zaviranje motivacije	Motivacijski dejavniki pomoči
B43. Vsak otrok si zasluži pomoč.	Otroci zaslužijo pomoč	Notranji občutek	Motivacijski dejavniki pomoči
B44. Naša razredničarka pravi, naj si pomagamo, če komu kaj ne gre ali ima težave.	Spodbuda razredničarke k pomoči	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
B45. Velikokrat učitelji ne vedo kaj se z nami dogaja, tako da nas takšne stvari ne sprašujejo.	Nevednost učiteljev	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
B46. Bolj govorijo glede učenja.	Govorjenje o učenju	Vpliv učiteljev	Motivacijski dejavniki pomoči
B47. Morali bi o tem govoriti na razrednih urah.	Pogovor		Predlogi
B48. Lahko bi imeli igre, ker to vpliva na učence	Igre		Predlogi

8.3.3 Osno kodiranje

Tabela 24: Osno kodiranje

Kategorija	Podkategorija	Pojem in enota
Začetek sodelovanja		Roditeljski sestanek (A1)
		Učiteljica predlaga tutorstvo (A2, B2)
		Pogovor z učiteljico (A3)
		Učiteljica predstavi učenko (A4)
		Opazila, da vrstniki rabijo pomoč (B1)
Odnos	Poznanstvo	Starejša oseba (A5)
		Pevski zbor (A7, A9)
		Telefonska številka (A8)
		Slabo poznanstvo (B9)
		Bližina bivanja (B10)
		Spoznavanje (B13)
		Občutek poznavanja vso življenje (B15)
	Srečanja	Tedenska srečanja (A6)
		Pogovor (A11, B8)
		Učenje angleščine (B5)
		Pomoč pri nalogah (B6)
	Primerjava z učitelji	Lažje vprašati tutorko (A17)
		Učiteljica se krega (A18)
	Prijateljstvo	(A10,B7)
	Besede	Natančna pri razlagi (A20)
		Lepe besede(B21)
	Dejanja	
		Prijaznost (A19)
		Dvosmerna Pomoč (A27)
		Objemi (B11)
		Risanje risbic (B22)
		Pomoč pri razumevanju

		(B20)
Počutje	Strah	Strah ob srečanju (A12)
		Strah pred grajo (A14)
		Strah pred drugimi učenci (A23)
		Strah pred sošolci (A14)
		Strah izgine (A15)
	Sram	Sram vprašati (A16)
		Norčevanje (A45)
		Nerodno (B12, B18)
		Zaradi sramu, počnejo nekaj drugega (B19)
	Pozitivno	»Super« počutje (A13, A22)
		»Fajn« občutek (B14)
		Dobro počutje (A28, B16)
		V redu počutje (A25)
		Sreča (A26, A43)
		Zelo zadovoljna (A21)
		Veselje (B23)
Osebna izkušnja	Prepoznavanje svojih veščin	Dobra v matematiki (A31)
		Učenje matematike (A38)
	Pomoč drugim	Pomoč pri matematiki (A29, A30)
		Pomoč pri nalogi (A32)
		Pomembnost obnašanja (A41)
		Dvoletno tutorstvo (B4)
		Rada pomagam (B33)
		Ni verjela, da zna (A33)
	Pomoč od drugih	Pomoč pri poškodbi (A42)
		Povedala drugim, da rabi pomoč (A44)

		Mlajši vedo več (B24)
Medsebojna pomoč	Več tutorstva	Malo tutorstva (A34)
		Tutorstvo za boljše ocene (A36)
		Malo govora o tutorstvu (B25)
		Otroci ne vedo o tutorstvu (B26)
		Želja po tutorstvu (B29)
	Več medsebojne pomoči	Premalo pomoči (A35, A39, B31)
		Razmislek (B30)
		Več pomoči (B28, B32)
	Primeri pomoči	Pomoč pri predmetih (A37)
		Pomoč v razredu (A40)
		Pomoč med sošolci (B27)
		Ne zanimaj zase, pomagaj drugim (B36)
	Razlike med učenci	Nekateri pomagajo, drugi ne (B34)
		Ne povedo o težavah (B37)
Motivacijski dejavniki pomoči	Vpliv staršev	Spodbuda staršev k pomoči (A48, B3, B38)
	Vpliv učiteljev	Spodbuda razredničarke k pomoči (A49, B44)
		Spodbuda učiteljev k pomoči (A50)
		Učitelji poskrbijo za otroke s posebnimi potrebami (B35)
		Nevednost učiteljev (B45)
		Govorjenje o učenju (B46)

	Vpliv drugih	Prošnja za pomoč (A47)
		Spodbuda drugih k pomoči (A51)
		Zagrenjenost ob ne-pomoči (A52)
		Organizirane akcije (B39)
		Okolje(B40)
	Notranji občutek	Smiljenje (A46)
		Otroci zaslužijo pomoč (B43)
		Dobro delo (B41)
	Zaviranje motivacije	Predsodki (B42)
Predlogi		Delavnica (A53)
		Pogovor (A54, B47)
		Predavanje (A55)
		Igre (B48)